

SPARKASSE BANK DD BOSNA I HERCEGOVINA OBJAVA PODATAKA I INFORMACIJA NA DAN 31.12.2019.

Sarajevo, juni 2020. godine

SPARKASSE
Bank

Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina
Centrala: Zmaja od Bosne 7, 71 000
Sarajevo,

Tel.: 033 280 300, Fax: 033 280 230,
Email: info@sparkasse.ba
www.sparkasse.ba

ID broj: 4200128200006, Poreski
broj: 1076741, Transakcijski račun:
1990000000000023, SWIFT: ABSBBA 22

U skladu sa Zakonom o bankama FBiH (Službene novine FBiH broj 27/17) i Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke (Službene novine FBiH broj 81/17), Sparkasse Bank dd BiH, objavljuje podatke i informacije, kako slijedi:

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE.....	2
2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE.....	2
3. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE.....	5
4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA	24
5. LIKVIDNOSNI ZAHTJEVI.....	38
6. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE	41
7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI.....	42
8. ICAAP i ILAAP	44
9. POLITIKA NAKNADA.....	48
10. BANKARSKA GRUPA, ODNOS MATIČNOG I PODREĐENIH DRUŠTAVA	53
SKRAĆENICE.....	54

Banka nije dužna da objavljuje podatke i informacije koji nisu materijalno značajne, kao i podatke i informacije čije bi javno objavljivanje moglo negativno da utiče na konkurentski položaj Banke na tržištu, i podatke koji bi mogli negativno uticati na sigurnost zaposlenika i organa banke.

U nastavku Banka objavljuje podatke i informacije na finansijski datum 31.12.2019. godine (u hiljadama KM) koji su javno dostupni na internet stranici www.sparkasse.ba

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE

Poslovno ime: Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina, skraćeno: Sparkasse Bank dd BiH

Sjedište banke: Zmaja od Bosne 7, 71 000 Sarajevo

Organizacioni dijelovi: 9 filijala i 40 poslovnica

Link: <https://www.sparkasse.ba/bs/poslovnice-i-bankomati>

Predstavništva banke: Nema

2. VLASNIČKA STRUKTURA I ORGANI BANKE

a) Spisak dioničara banke koji imaju 5% ili više dionica sa glasačkim pravima

STIEBERMARKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG je 100% vlasnik dionica Sparkasse Bank dd BiH.

b) Članovi Nadzornog odbora i Uprave banke

Sparkasse Bank dd BiH je Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova uspostavila jasnu organizacijsku strukturu s jasno definisanim, preglednim i dosljednim linijama nadležnosti i odgovornosti unutar Banke, kojima se izbjegava sukob interesa.

Sastav, dužnosti i odgovornosti članova Uprave i Nadzornog odbora Banke utvrđeni su Statutom Banke, Poslovnikom o radu Nadzornog odbora i Poslovnikom o radu Uprave.

Nadzorni odbor

Gerhard Maier	Predsjednik
Renate Ferlitz	Član
Maximilian Clary und Aldringen	Član
Ismeta Čardaković	Nezavisni član
Željko Šain	Nezavisni član

Uprava

Sanel Kusturica	Predsjednik
Nedim Alihodžić	Član
Amir Softić	Član

Link : <https://www.sparkasse.ba/bs/o-nama/uprava-i-no>

c) Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave banke

Skupština Banke donijela je, po prijedlogu Nadzornog odbora, Politiku za procjenu članova Nadzornog odbora Sparkasse Bank dd BiH.

Nadzorni odbor Banke donio je, po prijedlogu Uprave Banke Politiku za procjenu članova Uprave banke i ključnih funkcija.

Politikama se detaljno utvrđuje sljedeće:

1. uslovi koje moraju ispunjavati kandidati za člana Nadzornog odbora i Uprave Banke, te upravljačka tijela kao cjelina s obzirom na ciljanu strukturu,
2. tijela odgovorna za provedbu procjene primjerenosti kandidata,
3. postupak procjene primjerenosti, uključujući rokove dostave dokumentacije, rokove i način provedbe postupka, način dostavljanja informacija od strane osobe koja se procjenjuje i izvještavanje o rezultatima postupka,
4. informacije i dokumentaciju koje kandidat treba dostaviti Banci za provedbu procjene,
5. situacije i okolnosti zbog kojih je potrebno izvršiti vanrednu procjenu primjerenosti članova Nadzornog odbora ili Uprave Banke,
6. postupak kontinuirane edukacije članova upravljačkih tijela.

Cilj i svrha politika je:

1. uskladiti poslovanje Banke s relevantnim propisima kojima se regulira primjerenost organa upravljanja,
2. transparentno i precizno utvrditi uvjete koje kandidat mora ispunjavati prije imenovanja na funkciju,
3. osigurati stručna znanja, sposobnost i iskustvo, te dobar ugled članova organa upravljanja, kako bi poslovanje Banke u cijelosti bilo u skladu s relevantnim propisima, te kako bi interesi klijenata Banke bili u potpunosti zaštićeni,
4. osigurati izbjegavanje sukoba interesa između privatnih interesa i interesa Banke,
5. uspostaviti i održavati efikasno korporativno upravljanje radi minimiziranja rizika i poboljšanja kvalitete poslovanja Banke, te transparentnosti poslovanja.

d) Članovi Odbora za reviziju

Nadzorni odbor imenovao je Odbor za reviziju u sljedećem sastavu:

Do 19.05.2019. godine:

Sandra Petrcizek-Mahr	Predsjednik
Slaviša Kojić	Član
Aida Sivro – Rahimić	Član
Damir Sokolović	Član
Aleksandar Klemenčić	Član

Od 20.05.2019. godine:

Jašarević Zlatan	Predsjednik
Sandra Petrcizek-Mahr	Član
Aida Sivro – Rahimić	Član
Andrea Rainer	Član
Damir Sokolović	Član

Sjednice Odbora za reviziju se održavaju najmanje jednom u tri mjeseca, a po potrebi i češće.

U toku 2019. godine, Odbor za reviziju je zasjedao 6 puta i usvojio 5 odluka pismenim putem

e) Članovi odbora Nadzornog odbora i učestalost zasjedanja tih odbora

Nadzorni odbor je imenovao **Odbor za imenovanja** u sljedećem sastavu:

Gerhard Maier	Predsjednik
Renate Ferlitz	Član
Jasenska Pačariž	Član

Sjednice Odbora za imenovanja se održavaju minimalno jednom godišnje ili češće po potrebi.

U toku 2019. godine, Odbor za imenovanja je zasjedao 1 put.

Nadzorni odbor je imenovao **Odbor za rizike** u sljedećem sastavu:

Ferlitz Renate	Predsjedavajuća
Gerhard Maier	Član
Emir Neimarlija	Član

Sjednice Odbora za rizike se održavaju minimalno jednom godišnje ili češće po potrebi.

U toku 2019. godine, Odbor za rizike je zasjedao 3 puta.

Nadzorni odbor je imenovao **Odbor za naknade** u sljedećem sastavu:

Gerhard Maier	Predsjednik
Ferlitz Renate	Član
Lejla Mulalić	Član

Sjednice Odbora za naknade se održavaju minimalno jednom godišnje ili češće po potrebi.

U toku 2019. godine, Odbor za naknade je zasjedao 3 puta.

f) Način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodilac interne revizije

U skladu sa članom 83. stav 4. Zakona o bankama FBiH i Odlukom FBA o kontrolnim funkcijama Nadzorni odbor je, na prijedlog Uprave, te u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji usvojio akt o uspostavljanju kontrolnih funkcija u Sparkasse bank dd BiH. Funkcija interne revizije organizovana je kao neovisna organizaciona jedinica koja za svoj rad direktno odgovara Odboru za reviziju i Nadzornom odboru.

Rukovodilac Direkcije interne revizije je Hermina Kadić – Omanović imenovana Odlukom Nadzornog odbora. Direktor i uposlenici Direkcije interne revizije nezavisni su u svom radu, obavljaju isključivo poslove za koje su odgovorni i posjeduju adekvatna stručna znanja u skladu sa Odlukom o kontrolnim funkcijama.

g) Imenovani eksterni revizor

Reviziju informacionog sistema Sparkasse Bank dd BiH za 2019. godinu, izvršila je revizorska kuća: PricewaterhouseCoopers doo (PWC doo).

Reviziju finansijskih izvještaja Sparkasse Bank dd BiH za 2019. godinu, izvršila je revizorska kuća: Deloitte doo.

3. STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE

a) kratak opis strategije i politika, za svaki pojedinačni rizik

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima Sparkasse Bank dd BiH (u daljem tekstu: Banka) se oslanja na okvir Korporativnog upravljanja rizicima (ERM) Erste Grupe, a koji osigurava konzistentnost cjelokupnog profila rizika i adekvatnost likvidnosti (ILAAP) i kapitala (ICAAP), a koji su usklađeni sa strategijom poslovanja Banke odnosno poslovnom politikom koja proizilazi iz poslovne strategije Banke i zahtjeva Agencije za bankarstvo FBiH definisanih u Odluci o upravljanju rizicima u Banci od 13.10.2017. godine, te drugih nadzornih tijela.

Strategija upravljanja rizicima ima za cilj uspostavljanje općeg okvira za oprezno i kontinuirano upravljanje svim značajnim rizicima kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena uzimajući u obzir sam poslovni model Banke.

Banka provodi analizu rizika s ciljem primjene principa proporcionalnosti na način i u obimu koji je primjeren veličini i organizaciji Banke, te prirodi, obimu i složenosti poslovnih aktivnosti u skladu sa poslovnom strategijom Banke, kao i na sve druge kriterije koji su relevantni za analizu rizika.

Aktivno upravljanje rizicima podrazumijeva sljedeće:

- identifikaciju rizika,
- analizu rizika,
- mjerenje rizika,
- kontrolu i monitoring rizika,
- izvještavanje o rizicima,
- davanje prijedloga za mjere i aktivnosti za izbjegavanje negativnih učinaka rizika.

Na slici ispod je prikazan i tabelarni pregled metoda mjerenja rizika i okvira upravljanja i kontrole po pojedinom tipu rizika:

RiskMAT Sparkasse Bank dd BiH 412	Metode mjerenja rizika				Okvir za upravljanje i kontrolu			ICAAP razmatranje
	Napredni modeli	Standardni modeli	Ostale metode	Nekvalificirani	Sveobuhvatni (polu) automatizirani okvir	Set sistemskih kontrola i limita	Kvalitativni okvir	
Tip rizika								
Kreditni rizik	-	X	-	-	X	-	-	Kapital – Stress test
Tržišni rizik (Knjiga trgovanja)	-	-	X	-	-	-	X	Kapital
Tržišni rizik: FX rizik – knjiga banke	-	X	-	-	X	-	-	Kapital – Stress test
Tržišni rizik: Kamatni rizik – knjiga banke	-	X	-	-	-	X	-	Kapital – Stress test
Operativni rizik	-	X	-	-	X	-	-	Kapital – Stress test
Rizik likvidnosti	-	X	-	-	X	-	-	Okvir za upravljanje i kontrolu, Stress test
Sekuritizacijski rizik	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu
Rezidualni rizik	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu, Stress test
Reputacijski rizik	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu
Poslovni/ strateški rizik	-	-	-	X	-	-	X	Kapital, Stress test
Makroekonomski rizik	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu, Stress test
Rizik udjela/ učešća	-	-	X	-	-	X	-	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test
Rizik usklađenosti uključujući sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu, kapital
IT rizik	-	-	X	-	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test
Cyber rizik	-	-	X	-	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test
Rizik eksternalizacije	-	-	X	-	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test
Pravni rizik	-	-	X	-	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu + Kapital, Stress test
Rizik prekomjerne finansijske poluge	-	-	-	X	-	-	X	Okvir za upravljanje i kontrolu

Tabela 1 Pregled metoda mjerenja rizika i okvira upravljanja i kontrole po pojedinom tipu rizika

Shodno navedenom, Banka aktivno upravlja osnovnim rizicima i to:

Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik je rizik djelomičnog ili potpunog defaulta po ugovorenim obavezama plaćanja. Odnosi se na negativne posljedice povezane sa defaultom ili neispunjavanjem uslova ugovora zbog pogoršanja kreditne kvalitete dužnika.

Sljedeće vrste rizika su pokrivena unutar kreditnog rizika Banke:

- **Rizik migracije** je rizik gubitka zbog promjena fer vrijednosti kreditne izloženosti, kao rezultat promjene rejtinga klijenta.
- **Rizik države i politički rizik** obuhvata rizik države i politički rizik, rizike jedinica samouprave (eng. sovereign) i rizik transfera. Rizik države i politički rizik je izloženost gubitku, zbog događaja u određenoj zemlji, koji su pod kontrolom vlade, ali očito nisu pod kontrolom neovisnog privatnog preduzeća ili pojedinca. Rizik jedinica samouprave je rizik da će centralna ili regionalna vlada otići u default po svojim dugovima ili drugim obavezama. Rizik transfera je rizik koji se javlja kada dužnici nisu u stanju ispuniti svoje obaveze zbog nemogućnosti prijenosa imovine nerezidentima zbog izravne intervencije jedinica samouprave.
- **Rizik namirenja** je rizik da transakcija neće uspjeti u vrijeme poravnjenja. Greške pri namirenju mogu nastati iz defaulta ugovorne strane, zbog operativnih problema, ograničenja likvidnosti tržišta i ostalih faktora. Rizik slobodne isporuke je pokriven u okviru rizika namirenja. Rizik slobodne isporuke je rizik gubitka kreditne institucije koji nastaje kada je plaćanje vrijednosnih papira valute ili robe izvršeno prije nego što su primljeni ili je predmetna isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu s očekivanom vremenskom dinamikom.
- **Valutno inducirani kreditni rizik** je rizik povezan sa kreditiranjem u stranoj valuti prema nezaštićenim dužnicima, koji nastaje zbog promjene kursa odgovarajuće strane valute. Nezaštićeni dužnik znači dužnik bez prirodne ili finansijske zaštite koji je izložen valutnoj neusklađenosti valute kredita i valute zaštite. Prirodne zaštite su obično slučajevi u kojima dužnici primaju prihode u stranoj valuti (npr. doznake/izvozni primici), a finansijska zaštita obično pretpostavlja ugovor sa finansijskom institucijom.
- **Kamatno inducirani kreditni rizik** je rizik gubitka kojem je dodatno izložena banka koja preuzima kreditni rizik iz izloženosti vezanih za promjenljivu kamatnu stopu.
- **Koncentracija kreditnog rizika** se odnose na moguće štetne posljedice koje mogu proizaći iz koncentracija ili interakcija između sličnih i različitih faktora rizika ili vrste rizika, kao što su rizici koji proizlaze iz kredita istog klijenta, grupe povezanih klijenata, klijenata iz istog geografskog područja ili industrije, ili za klijente koji nude iste proizvode i usluge, kao i rizik koji proizlazi iz korištenja tehnika za smanjenje kreditnog rizika, a posebno velikih neizravnih kreditnih izloženosti. Procjena navedenog rizika je objašnjena u poglavlju 3.3. predmetnog dokumenta.
- **Rizik sekuritizacije** (osnivač i investitor) je rizik koji proizlazi iz transakcija sekuritizacije u kojim kreditna institucija djeluje kao inicijator ili sponzor, uključujući i reputacijski rizik zbog složene strukture ili proizvoda. Procjena navedenog rizika je objašnjena u poglavlju 3.3.1.1 predmetnog dokumenta.

- **Rezidualni rizik** je rizik da će prepoznate tehnike smanjenja kreditnog rizika (npr. kolateral) koje se koriste od strane banke biti manje učinkovite nego što se očekivalo. Ova vrsta kreditnog rizika ne nastaje zbog pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika, nego zbog nedovoljne sposobnosti da se realizuje uzeti kolateral. To može nastati zbog mogućnosti da pravni mehanizam pod kojim je kolateral založen ili prenesen ne garantuje da banka ima pravo da likvidira ili oduzme kolateral. Drugi primjer je da kolateral neće biti vrijedan onoliko koliko se očekivalo. Procjena navedenog rizika je objašnjena u poglavlju 3.3.1.2 predmetnog dokumenta.
- **Rizik kapitala** (Rizik udjela/učešća) je rizik nekonsolidovanih kapitalnih ulaganja, odnosno rizik gubitka koji proizilazi iz ulaganja banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica, uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti. Navedeni rizik po definiciji predstavlja podkategoriju kreditnog rizika, ali se njegova procjena vrši izdvojeno od procjene kreditnog rizika. Procjena navedenog rizika je objašnjena u poglavlju 3.3.1.3 predmetnog dokumenta.

Banka identifikuje, mjeri, prati, kontroliše, odnosno aktivno upravlja kreditnim rizikom, kao jednim od najvažnijih rizika, te utvrđuje postojanje primjerene razine kapitala za pokriće tih rizika. Kako bi procijenili visinu gubitaka koji proizilazi iz kreditnog rizika, uzimamo u obzir kreditnu sposobnost dužnika, njegovu urednost u izmirenju obaveza prema Banci, kao i instrumente osiguranja potraživanja Banke. Banka također prati poslovanje dužnika kao i kvalitetu i vrijednost instrumenata osiguranja svojih potraživanja tokom trajanja ugovornog odnosa. Praćenje i kontrola kreditnog rizika temelji se na različitim kontrolama i postavljenim limitima koji su propisani zasebnim aktima Banke. Kvantitativni i kvalitativni faktori procjene materijalnosti rizika temelje se na redovnim periodičnim izvještajima za Upravu Banke i Nadzorni odbor, Regulatora, kao i na dokumentima operativnog karaktera. Detaljan opis u pogledu definicija, metodologije mjerenja, modela kvantifikacije, procesa upravljanja i izvještavanja definirano je u dokumentima vezanim uz svaku određenu podvrstu rizika.

U skladu sa grupnom NPL strategijom u Banci je implementiran upravljački okvir NPL-a koji pruža jedinstven okvir za prepoznavanje i tretman default-a i odnose povezane sa default situacijama dakle, klijente sa neizvršenim plaćanjima, na način da će se primjenjivati na sve kategorije izloženosti, u sklopu Basel II/EBA okvira, sa individualno odobrenim odstupanjima i vršiti optimizacija korporativnog NPL i NPE portfolija.

Pregled svih izvještaja o upravljanju portfolio limitima je na nivou Banke redovito prikazan unutar materijala za Nadzorni odbor (Credit Risk Report) kao i drugim izvještajima po zahtjevu nadležnih lokalnih tijela Banke, ad hoc ili redovnim izvještajima.

Banka je osigurala adekvatan sistem za upravljanje kreditnim rizikom koji osigurava ispunjavanje kvantitativnih zahtjeva za potrebe izvještavanja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Izvještavanje je definisano kroz set regulatornih obrazaca relevantnih za kreditni rizik.

Upravljanje tržišnim rizikom

Tržišni rizici predstavljaju rizik gubitka po otvorenim pozicijama koji proizilaze iz promjene kretanja tržišnih cijena, uključujući promjene kamatnih stopa, tečaja valuta i cijena vrijednosnih papira.

Upravljanje tržišnim rizicima je definisano zakonskim propisima i ostalim usvojenim aktima Banke, a prije svega Principima za upravljanje tržišnim rizicima koji predstavljaju krovnu politiku matične bankarske grupacije kojom se definišu osnovni principi upravljanja tržišnim rizikom. Navedeni dokument je usvojen od strane Banke i implementiran uzimajući prije svega u obzir načela proporcionalnosti i usklađenosti sa lokalno relevantnom regulativom. Također, sljedeći interni akti definišu okvir upravljanja tržišnim rizikom: Program investiranja u finansijske instrumente (vrijednosne papire), Program upravljanja deviznim rizikom i Program upravljanja kamatnim rizikom u knjizi banke. Banka ima implementiranu FX strategiju koja se godišnje usvaja i prilagođava. Upravljanje tržišnim rizicima je definisano zakonskim propisima i ostalim usvojenim aktima Banke.

Vrste rizika koje su pokrivena unutar tržišnog rizika i koje Banka uzima u obzir prilikom procjene materijalnosti tržišnog rizika su: valutni (FX) rizik, kamatni rizik u bankarskoj knjizi (rizik kamatne stope), koji uključuje rizik opcije i bazni rizik i koncentracija tržišnog rizika.

Valutni rizik je rizik strane valute koji nastaje kada su izloženosti ili obaveze prihvaćene u stranoj valuti, a nisu neutralizirane odgovarajućom pozicijom ili derivatnom transakcijom. FX rizici uključuju i rizik koji proizlazi iz pozicija zlata.

Rizik kamatne stope u knjizi banke je rizik izloženosti finansijske pozicije banke nepovoljnim kretanjima kamatnih stopa. To se odnosi na trenutni ili potencijalni rizik za zaradu i kapital koji proizlazi iz nepovoljnih kretanja kamatnih stopa, specifičnih za izloženosti u knjizi banke. U okviru procjene navedenog rizika uključena je procjena rizika opcija i baznog rizika.

Rizik opcije je rizik kojem je kreditna institucija izložena zbog opcija ugrađenih u kamatno osjetljive pozicije (npr. kredite s mogućnošću prijevremene otplate, depozite s mogućnošću prijevremenog povlačenja, rizik promjene kamatne stope i sl.).

Bazni rizik je rizik kojem je kreditna institucija izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.

Obzirom da Banka nema knjigu trgovanja, tržišni rizik u knjizi trgovanja se ocjenjuje kao irelevantan.

Upravljanje operativnim rizikom

Direkciju za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost čine: Odjel za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, Odjel upravljanja operativnim rizicima i sistemom internih kontrola i Tim za informacijsku sigurnost, koji u svojoj nadležnosti pokrivaju sedam poslovnih funkcija koje se odnose na:

- **Rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti:** Rizik da će klijent iskoristiti finansijski sistem ili djelatnost obveznika za počinjenje krivičnih djela pranja novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti, odnosno da će neki poslovni odnos, transakcija, usluga ili proizvod biti direktno ili indirektno upotrijebljeni za pomenuta krivična djela. Banka razrađuje mjere, radnje i postupke koji će se poduzimati u cilju uspješne provedbe propisa kojima je regulisano sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i aktivnosti za nesmetano uspostavljanje djelotvornog sistema i procedura za njihovo sprovođenje.
- **Upravljanje operativnim rizikom:** Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik. Samim tim, karakteristike operativnog rizika su da je prisutan u svim poslovnim aktivnostima Banke. S tim u vezi cilj upravljanja navedenim rizikom je identifikacija, procjena, mjerenje, ublažavanje, kontinuirana kontrola i kontinuirano praćenje izloženosti operativnim rizicima radi efikasnog upravljanja istima, u cilju ostvarenja budžetiranih finansijskih rezultata i povećanja ekonomske i tržišne vrijednosti imovine i kapitala Banke.
- **Upravljanje Informacijskom sigurnosti:** Informacijska sigurnost je dio okvira za upravljanje informacionim sistemom pri čemu je Banka dužna uspostaviti, implementirati, nadzirati, održavati, revidirati i poboljšavati procese upravljanja informacionim sistemom u cilju smanjenja izloženosti rizicima, obezbjeđenja povjerljivosti, integriteta i dostupnosti informacija i cjelokupnog informacionog sistema. Implementacija informacijske sigurnosti vrši se u skladu sa standardom ISO 27001:2013.
- **Upravljanje kontinuitetom poslovanja (BCM):** Odnosi se na sve postupke koji su povezani sa pokušajem nastavka pružanja usluga klijentima i saradnicima u slučaju nastanka neželjenog događaja, a koji imaju značajne negativne uticaje na poslovanje organizacije. Upravljanje kontinuitetom poslovanja osigurava da kritični poslovni procesi za Banku budu kontinuirano dostupni, čak i u slučaju izvanredne situacije ili krize.
- **Upravljanje rizicima eksternalizacije:** Procjena rizika eksternalizacije služi kao podloga za odabir pružaoca usluga i definisanje potrebnih mjera nadzora eksternalizovanih aktivnosti. Rizici koji su povezani sa eksternalizacijom:
 - Rizik pružaoca usluga
 - Operativni rizik
 - Rizik ovisnosti
 - Finansijski rizik
 - Pravni i ugovorni rizik
 - Rizik izlazne strategije
 - Rizik države
 - Rizik koncentracije i sistemski rizik
 - Rizik usklađenosti
 - Rizik pristupa
 - Rizik gubitka kontrole upravljanja
 - Ostali rizici

Shodno navedenom, uspostavljen je sistem upravljanja eksternalizacijom, kojim se reguliše područje nadzora i kontrole izloženosti Banke riziku eksternalizacije, odnosno aktivnog upravljanja istim, a sve u cilju njegovog smanjenja. Programom i politikama za upravljanje rizikom eksternalizacije, osigurava se poslovanje Banke u skladu sa važećom zakonskom regulativom i pravilima bankarskog poslovanja.

- **Sistem internih kontrola:** Radni procesi u kompaniji sa složenom strukturom kao što je Banka su uslovljeni i regulisani zakonskim i internim propisima, koji obezbjeđuju da svi organizacioni dijelovi, uključujući poslovnu mrežu, djeluju usklađeno i orijentisano prema jedinstvenom cilju. Pri tome je neophodno slijediti principe ekonomičnosti, svrsishodnosti, kao i sigurnosti, koji su ne samo u interesu Banke, nego i u interesu klijenata kao i svih zaposlenika. S tim u vezi, kontrole obezbjeđuju da se ne prekrše navedeni principi, te osiguravaju poštivanje propisanih normi i pravila, odnosno obezbjeđuju pravovremeno otkrivanje i otklanjanje grešaka u slučaju značajnijih odstupanja od propisanih pravila. Kontrole imaju funkciju kontinuiranog održavanja kvaliteta i time doprinose uspješnom poslovanju Banke.
- **Rizik prevara:** Prevare i neovlaštene aktivnosti obuhvataju područje nezakonitih i neovlaštenih radnji, koje karakteriše namjerna prevara, odnosno obmana. Navedeni pojam obično se upotrebljava da opiše više nezakonitih aktivnosti i prekršaja kao što su: nelegalno prisvajanje imovine, korupcija, pronevjera, pranje novca, ucjena, nepoštivanje procedura, neizvršenje obrade transakcija, neadekvatno upravljanje procesima i odnosima sa trećim licima, povreda zakonskih propisa, gubitak ili oštećenje imovine, falsifikovanje itd. Pokušaj prevare podrazumijeva namjeru počinjenja prevare, koja je iz bilo kojeg razloga spriječena. Čak i u slučaju da je pokušaj uspješno spriječen i da nije nastao gubitak za Banku, tretman za počinitelja je isti kao i kod počinjene prevare. S tim u vezi, cilj upravljanja ovim navedenim rizikom je njegova prevencija, detekcija, mjerenje, mitigacija i kontrola izloženosti Banke riziku prevare, radi efikasnog upravljanja istim, u cilju ostvarenja budžetiranih finansijskih rezultata i povećanja ekonomske i tržišne vrijednosti imovine i kapitala Banke.

Vrste rizika koje su pokrivena unutar operativnog rizika i koje Banka uzima u obzir prilikom procjene materijalnosti operativnog rizika su: operativni rizik, pravni rizik, rizik eksternalizacije, IT rizik, rizik komunikacijske tehnologije (ICT) - koji obuhvata Cyber rizik i koncentraciju operativnog rizika. Isti su u nastavku detaljnije obrađeni.

IT rizik i rizik telekomunikacijske tehnologije (ICT) predstavlja trenutni ili potencijalni gubitak zbog korištenja aplikacija, tehničke infrastrukture i njihovih povezanih procesa i procedura, kao i ponašanja i performansi IT osoblja što može ugroziti dostupnost, integritet, dostupnost i sigurnost IT infrastrukture, aplikacija i podataka. Navedeni rizik obuhvata cyber rizik. Cyber rizik predstavlja trenutni ili potencijalni gubitak zbog mogućih napada zlonamjernog korisnika putem internetske mreže ili drugih vanjskih mreža i posmatra se kao dio ukupnog IT rizika.

Pravni rizik podrazumijeva rizik od zahtjeva ili postupka zbog nepoštivanja zakonskih odredaba domaćeg ili međunarodnog zakonodavstva ili ugovornih sporazuma ili internih pravila i/ili etičkog

ponašanja koji proizlaze iz domaćih ili međunarodnih normi i prakse ili regulatorne odgovornosti. Također, uključuje izloženost zakonima koji su tek stupili na snagu, kao i promjenama tumačenja postojećih zakona. Pravni postupci su bilo koji pravni procesi, sudski ili vansudski, kao što su arbitraže ili pregovori o zahtjevima. Pravni rizik se smatra sekundarnim uticajem operativnog rizika i ostalih kategorija rizika, kao što su kreditni, tržišni i rizik likvidnosti ("izvorni" rizici).

Eksternalizacija (eng. outsourcing) je ugovorno povjeravanje obavljanja aktivnosti banke pružaocima usluga, koje bi banka inače obavljala sama. Aktivnosti koje bi banka inače obavljala sama su aktivnosti koje banci omogućavaju obavljanje djelatnosti pružanja bankovnih i/ili finansijskih usluga, uključujući i aktivnosti kojima se podržava obavljanje tih djelatnosti. Rizici koji su povezani sa eksternalizacijom su rizik pružaoca usluga, operativni rizik, rizik ovisnosti, finansijski rizik, pravni i ugovorni rizik, rizik izlazne strategije, rizik države, rizik koncentracije i sistemski rizik, rizik usklađenosti, rizik pristupa, rizik gubitka kontrole upravljanja i ostali rizici.

S tim u vezi, sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvata sljedeće:

1. strategiju preuzimanja i upravljanja operativnim rizikom,
2. politiku i interne akte kojima su definisana opšta pravila i procedure, odnosno načela, postupci i metode za aktivno upravljanje operativnim rizikom,
3. organizacijska struktura,
4. proces upravljanja operativnim rizikom, koji uključuje:
 - interno prikupljanje podataka o gubitku,
 - mjerenje i procjenu rizika,
 - korektivne i preventivne mjere za ublažavanje rizika,
 - redovno izvještavanje i monitoring,
 - identifikaciju postojećih i potencijalnih izvora operativnih rizika koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, aktivnosti, procesa i sistema.
5. upravljanje kontinuitetom poslovanja,
6. utvrđivanje i održavanje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

Učinkovit sistem internih kontrola slovi kao sastavni dio upravljanja operativnim rizikom. Sistem internih kontrola je postavljen u opštim principima poslovne aktivnosti, kao i u smjernicama, priručnicima i procedurama u vezi određenih kontrola i aktivnosti.

Generalno sljedeće strategije se koriste za ublažavanje operativnog rizika:

- prihvatanje rizika,
- korektivne i preventivne mjere (npr. poboljšanje procesa i/ili sistema kontrola),
- osiguranje,
- eksternalizovanje aktivnosti,
- prestanak aktivnosti.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Upravljanje rizikom likvidnosti se obavlja kroz organizacijsku funkciju:

- a) Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) – zadužen za strateške odluke koje se odnose na upravljanje aktivom i pasivom Banke tj. odluke koje doprinose održavanju zadovoljavajuće valutne, likvidne i kamatne strukture bilanse banke,
- b) za kontrolu, nadzor i upravljanje rizikom likvidnosti u Banci su zaduženi: Odjel upravljanja aktivom i pasivom, Odjel finansijskih tržišta i investicijskog bankarstva, Direkcija računovodstva i kontrolinga, te Sektor upravljanja strateškim rizicima,
- c) upravljanje likvidnošću, u skladu sa instrukcijama ALCO-a, je centralizovano unutar Sektora sredstava koji je odgovoran za usklađivanje sa regulatornim i internim aktima s obzirom na upravljanje likvidnošću.

Zadatak Sektora za upravljanje strateškim rizicima je praćenje i kontrola vanjskih i unutrašnjih ograničenja i određivanje korektivnih mjera u slučaju povrede istih.

Vrste rizika koje su pokrivena unutar rizika likvidnosti i koje Banka uzima u obzir prilikom procjene materijalnosti rizika likvidnosti su: rizik likvidnosti finansiranja, tržišni rizik likvidnosti i koncentracija rizika likvidnosti.

Rizik likvidnosti finansiranja je rizik da Banka neće biti u mogućnosti ispuniti očekivane i neočekivane trenutne i buduće novčane tokove, bez da utiče ili na dnevno poslovanje ili finansijsko stanje Banke. Ova vrsta likvidonosnog rizika je nadalje podjeljen na rizik insolventnosti i strukturni rizik likvidnosti. Prvi je kratkoročni rizik da sadašnja ili buduća plaćanja obaveza neće biti ispunjena u potpunosti i na vrijeme, dok je strukturni rizik likvidnosti dugoročni rizik gubitka zbog promjene troška vlastitog refinansiranja Grupe ili kamatne marže.

Tržišni rizik likvidnosti je rizik da Banka ne može lako utržiti ili zatvoriti poziciju po tržišnoj cijeni zbog nedovoljno razvijenog tržišta ili zbog poremećaja na tržištu.

Banka aktivno upravlja rizikom likvidnosti i isti je uključen u proces redovne procjene materijalnosti rizika.

Upravljanje makroekonomskim rizikom

Banka upravlja makroekonomskim rizikom prilagođavajući svoje djelovanje shodno makroekonomskim kretanjima i prognozama za buduće razdoblje, te na taj način se minimizira osjetljivost portfolija na makroekonomski rizik. Pri upravljanju makroekonomskim rizikom, Banka koristi i makroekonomske analize Grupnih organizacionih jedinica u čijoj su nadležnosti iste.

Upravljanje ostalim rizicima

U okviru kategorije ostalih rizika, Banka aktivno upravlja strateškim rizikom, poslovnim rizikom, reputacijskim rizikom, rizikom usklađenosti uključujući rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i rizikom prekomjerne finansijske poluge.

- Banka shodno definisanim standardima matične grupacije posmatra izloženost **poslovnom/strateškom riziku** na nivou cjelokupne grupacije, kroz jedinstveni metodološki okvir, u okviru kojeg se relevantni procjenjeni obim izloženosti strateškom riziku, alokira na pojedinačnu članicu grupacije shodno njenoj važnosti (učešću) u ukupnoj grupaciji. U sklopu izračuna kapaciteta za preuzimanje rizika (RCC), Banka uključuje i strateški/poslovni rizik kao jedan od rizika koji ulazi u izračun ukupnih rizika i za koji se izdvaja ekonomski kapital. Sljedeće vrste rizika su pokrivene unutar poslovnog/strateškog rizika: strateški rizik, upravljački rizik, poslovni rizik, rizik profitabilnosti i rizik kapitala.
- Upravljanje **reputacijskim rizikom** podrazumijeva da će publicitet u vezi transakcije, druge ugovorne strane ili poslovne prakse što uključuje klijenta negativno uticati na povjerenje javnosti u Banku, s obzirom na njene sposobnosti, integritet i pouzdanost. Banka aktivno upravljanja navedenim rizikom i isti je uključen u proces redovne procjene materijalnosti rizika.
- **Rizik usklađenosti uključujući rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti** uključuje rizik regulatorne usklađenosti koji predstavlja rizik da Banka ne uskladi svoje poslovanje sa izmjenama u regulatornom okruženju i rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji predstavlja rizik da će klijent iskoristiti Banku za počinjenje krivičnih djela pranja novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti. Banka aktivno upravlja navedenim rizikom i isti je uključen u proces redovne procjene materijalnosti rizika.
- **Rizik prekomjerne finansijske poluge** je rizik koji proizilazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine.

Na kvartalnoj osnovi Banka priprema i izvještava Upravu Banke i Nadzorni odbor o Izjavi o preuzimanju rizika i pratećim mjerama koje prikazuje glavne tipove rizika (kreditni rizik, tržišni rizik i rizik likvidnosti), kao i o adekvatnosti regulatornog i internog kapitala, te o iskorištenosti definisanih limita za ključne pokazatelje (omjere).

b) struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima/ kontrolne funkcije

U skladu sa odredbama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova, funkcija kontrole rizicima je organizovana u okviru dvije organizacione jedinice: Sektora upravljanja strateškim rizicima i Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost.

Uprava Banke i Nadzorni odbor su osigurali utvrđivanje i provođenje adekvatnih i sveobuhvatnih strategija i postupaka za integrisani okvir upravljanja rizicima.

Nadzorni odbor je prvenstveno odgovoran za donošenje strateških smjernica za upravljanje rizicima, nadziranje provođenja istih i njihovu implementaciju u svim poslovnim procesima Banke koji su relevantni sa aspekta upravljanja rizicima. Ostala tijela i organizacione jedinice Banke su odgovorne za adekvatno, pravovremeno i tačno izvještavanje Nadzornog odbora o izloženosti svim značajnim tipovima rizika kojim je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Uprava Banke je ključno tijelo koje osigurava preduslove za efikasno provođenje definisanih strateških opredjeljenja i usklađenost poslovanja Banke sa definisanim standardima za upravljanje rizicima, a što svakako uključuje i mjere kojim se osigurava jasna podjela dužnosti i odgovornosti i jasne linije izvještavanja unutar sistema internog upravljanja Bankom, na osnovu kojih se postiže pouzdano, tačno i pravovremeno izvještavanje ključnih zainteresovanih strana (upravljačka tijela Banke, regulatorni organi itd).

U procesu upravljanja rizicima **Odbor za rizike** pruža stručnu pomoć i daje savjete Nadzornom odboru i Upravi Banke u nadziranju, odnosno provođenju strategije preuzimanja rizika, pri čemu Nadzorni odbor i Uprava Banke, u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, zadržavaju sveukupnu odgovornost za rizike, preispituje usklađenost cijena proizvoda, odnosno usluga banke koje nude klijentima sa poslovnim modelom banke i strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima, a u slučajevima da utvrde da te cijene ne odražavaju rizike na odgovarajući način u skladu sa poslovnim modelom i strategijom preuzimanja rizika, predlažu plan za poboljšanje, ne dovodeći u pitanje zadatke Odbora za naknade, Odbor za rizike ispituje uzimaju li poticaji predviđeni politikom naknada u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerovatnost, te vremenski raspored zarada, a kako bi pomogao uspostavljanju dobrih politika i praksi naknada konzistentnih sa preuzetim rizicima banke, te izvještava Nadzorni odbor o provođenju Strategije za preuzimanje i upravljanje rizicima, adekvatnosti i načinu provođenja usvojenih politika i procedura za upravljanje rizicima, kao i adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema za upravljanje rizicima i razmatra adekvatnost Plana oporavka Banke.

U procesu upravljanja rizicima **Odbor za reviziju** između ostalog predlaže Nadzornom odboru plan rada Interne revizije, razmatra izvještaje Interne revizije i drugih kontrolnih funkcija, te daje mišljenje o ovim izvještajima, razmatra godišnje finansijske izvještaje i izvještaje o poslovanju Banke sa izvještajem društva za reviziju, analizira i nadzire primjenu i adekvatno provođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i provođenju sistema unutrašnjih kontrola, izvještava Nadzorni odbor o realizaciji preporuka i izvještava Nadzorni odbor o usklađenosti poslovanja Banke sa zakonom, drugim propisima i standardima poslovanja.

Generalni pristup organizacije upravljanja rizicima je da se kontrola i upravljanje rizicima koji proističu direktno iz finansijske pozicije Banke (npr. kreditni, tržišni i rizik likvidnosti) vrši od strane Sektora upravljanja strateškim rizicima, dok se upravljanje i kontrola rizicima koji nisu direktno vezani za finansijsku poziciju već prevashodno proističu iz poslovnih aktivnosti i procesa (operativni rizik uključujući reputacijski, rizik eksternalizacije, informacijska sigurnost, rizik prevare, sistem internih kontrola, itd.) obavlja od strane Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost.

Unutar **Sektora upravljanja strateškim rizicima** su organizovani odjeli: Odjel za ICAAP/ILAAP, upravljanje tržišnim i rizikom likvidnosti i Odjel za kontrolu kreditnog rizika i rezervisanja.

Navedeni sektori i odjeli u okviru svog svakodnevnog rada obavljaju sljedeće ključne funkcije/procese:

- kontrola i izvještavanje o kreditnom, tržišnim i riziku likvidnosti
- kontrola i praćenje izloženosti kreditnom riziku i osiguravanje sistema kojim se definiše adekvatan nivo rezervisanja za kreditni rizik
- uspostava i održavanje sistema kojim se osigurava adekvatan proces procjene i monitoringa kreditnog rizika prilikom odobrenja i trajanja kreditnih transakcija sa klijentima
- proces naplate problematičnih potraživanja od fizičkih i pravnih lica putem kojeg se omogućava adekvatna naplata onih potraživanja Banke koja su u kašnjenju.

Direkcija za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost je nadležna za upravljanje rizicima koji prevashodno proističu iz poslovnih aktivnosti i procesa (operativni, reputacijski, rizik eksternalizacije, rizik informacijske sigurnosti, itd.). Nadležnosti Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost kao kontrolne funkcije su definisane u skladu sa Zakonom o bankama FBiH kroz interni dokument Banke.

c) obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika

Integralni dio okvira upravljanja rizicima unutar Banke je procjena materijalnosti svih rizika kojima je Banka izložena u svom svakodnevnom poslovanju. ICAAP Politika Grupe i Interno uputstvo za proces redovne procjene materijalnosti rizika propisuju obavezu provođenja procjene materijalnosti rizika na godišnjem nivou. Na osnovu procjene materijalnosti rizika Banka definiše i svoj risk apetit i to prije svega kroz strateške limite koji se uključuju u takozvanu izjavu o preuzimanju rizika tzv. RAS. Pored toga navedena procjena materijalnosti rizika gradi bazu za određivanje materijalnih rizika koji će biti uključeni u izračun kapaciteta za snošenje rizika koji se definiše na način da se kvantificira risk apetit Banke kroz izračun internih kapitalnih zahtjeva za pokriće svih značajnih rizika kojima je Banka izložena a koji se nisu mitigirali kroz sistem definisanja limita i njihovog redovnog praćenja.

Važan aspekt upravljanja rizicima je i njihovo redovno praćenje i izvještavanje relevantnih tijela i organizacionih jedinica Banke o izloženosti pojedinim vrstama rizika. Sa aspekta izvještavanja ključna tijela Banke su Uprava i Nadzorni odbor Banke za koje je uspostavljen poseban proces izvještavanja od strane više organizacionih jedinica. Kroz navedeni proces Nadzorni odbor Banke se na minimalno kvartalnoj osnovi izvještava o svim važnim rizicima dok je u slučaju Uprave učestalost izvještavanja veća (minimalno mjesečno) a po potrebi i češće.

Shodno navedenom ključni izvještaji se dostavljaju Upravi i/ili Nadzornom odboru na godišnjoj, kvartalnoj i mjesečnoj osnovi ispred Sektora upravljanja strateškim rizicima. Pored navedenog, u skladu sa javno objavljenim odlukama nadležnog regulatornog tijela, a prije svega Odluke o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH, Banka na redovnoj osnovi, (mjesečno, kvartalno i godišnje) vrši pripremu i dostavu svih potrebnih regulatornih izvještaja.

Kreditni rizik

Kako bi procjenili visinu gubitaka koji proizilaze iz kreditnog rizika, uzimamo u obzir kreditnu sposobnost dužnika, njegovu urednost u izmirenju obaveza prema Banci, kao i instrumente osiguranja potraživanja Banke. Banka također prati poslovanje dužnika kao i kvalitetu i vrijednost instrumenata osiguranja svojih potraživanja tokom trajanja ugovornog odnosa. Praćenje i kontrola kreditnog rizika temelji se na različitim kontrolama i postavljenim limitima koji su propisani zasebnim aktima Banke.

Banka kreditni rizik mjeri i praćenjem visine izloženosti prema pojedinačnim dužnicima, ročnosti, industrijama, vrsti proizvoda, ratingu, valuti, stopi default-a i drugim parametrima koji su važni za adekvatno upravljanje kreditnim rizikom.

Procjena materijalnosti kreditnog rizika se vrši putem kvalitativne i kvantitativne analize. U okviru kvantitativne analize koristi se 17 indikatora rizika za kreditni rizik koji su svrstani u ukupno 4 dimenzije (rizik volumena, rizik osjetljivosti, rizik volatilnosti, gubitak - kroz koji se procjenjuje značajnost navedenih rizika). Putem kvalitativne analize, u obliku upitnika, vrši se procjena rizika kapitala i rezidualnog rizika.

Kvantitativni i kvalitativni faktori procjene materijalnosti rizika temelje se na redovnim periodičnim izvještajima za Upravu Banke i Nadzorni odbor, Regulatora, kao i na dokumentima operativnog karaktera.

Krovna politika matične bankarske grupacije kojom se definišu osnovni principi upravljanja kreditnim rizikom je Grupni principi upravljanja kreditnim rizicima (eng. Group Principles for Managing Credit Risk). Navedeni dokument je usvojen od strane Banke i implementiran uzimajući prije svega u obzir načela proporcionalnosti i usklađenosti sa lokalno relevantnom regulativom. Dodatno, Banka je u svojoj Kreditnoj politici definisala ključne principe i načela odobravanja, praćenja i naplate plasmana, operativne limite kreditiranja prema pojedinačnim rizičnim skupinama, zahtjeve za kolateralom, industrijskim granama. U slučaju prekoračenja limita/praga inicira se neposredni proces eskalacije.

Banka primjenjuje standardizovani pristup, u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik

Tržišni rizik

Procjena materijalnosti tržišnih rizika (valutni i kamatni rizik) vrši se putem kvantitativne analize na osnovu 10 ključnih indikatora rizika koji su svrstani u dimenziju volumena. Za mjerenje tržišnih rizika koriste se metode VaR-a (Value at Risk), kao i model upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi čiji je rezultat ekonomska vrijednost kapitala (eng. Economic Value of Equity). Upravljanje tržišnim rizicima je definisano zakonskim propisima i ostalim usvojenim aktima Banke, a prije svega Principima za upravljanje tržišnim rizicima koji predstavljaju krovnu politiku matične bankarske grupacije kojom se definišu osnovni principi upravljanja tržišnim rizikom. Navedeni dokument je usvojen od strane Banke i implementiran uzimajući prije svega u obzir načela proporcionalnosti i usklađenosti sa lokalno relevantnom regulativom.

Banka primjenjuje standardizovani pristup, u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za tržišne rizike.

Banka primjenjuje kod mjerenja izloženosti kamatnom riziku otvorenost pozicije kamatnog rizika prema datumu sljedeće promjene kamatne stope odnosno prema datumu dospjeća.

Operativni rizik

Rukovodioci svih organizacijskih jedinica (Sektora/Direkcije/Segmenta/Odjela/Filijale/Poslovnice/Šaltera) imaju funkciju decentralizovanog OpRisk menadžera (DOM). Zaduženi su za praćenje i prikupljanje podataka o nastalim i potencijalnim operativnim rizicima, te blagovremeno izvještavanje rukovodioca organizacijskih jedinica višeg nivoa, odnosno Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost - DSPNORIS (Sektori/Direkcije/Filijale). Širenjem poslovne mreže filijala/poslovnica, te formiranjem novih Odjela unutar Sektora/Direkcija, imenovani rukovodioci novih organizacionih jedinica su isto tako odgovorni za praćenje, prikupljanje podataka o nastalim i potencijalnim operativnim rizicima, te blagovremeno izvještavanje rukovodioca organizacijskih jedinica višeg nivoa.

Procjena materijalnosti operativnog rizika se vrši putem kvantitativne i kvalitativne analize. Kvantitativna procjena se zasniva na izračunu ključnih indikatora koji su svrstani u dimenziju volumena, dok se kvalitativna analiza zasniva na upitniku, gdje je za svaku ocjenu značajnosti izloženosti riziku definisan ponder.

Za svaki operativni rizik koji je procijenjen kao kritičan i značajan moraju biti identificirane korektivne i po mogućnosti preventivne mjere za njegovo ublažavanje, od strane direktora relevantne organizacijske jedinice.

Internim aktima i u skladu sa zakonskom regulativom definisano je redovno izvještavanje o rizicima, te čini glavni proces u ukupnom sistemu upravljanja operativnim rizicima i dio je svake komponente.

Banka primjenjuje jednostavni pristup, u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, prilikom utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za operativne rizike.

Rizik likvidnosti

Banka je, kao članica veće regionalne bankarske grupacije implementirala okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja koji je u skladu sa FBA i EU regulatornim okvirom u segmentu likvidnosti. Rizik likvidnosti se prati kroz redovne izvještaje na dvosedmičnom, mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou. Procjena materijalnosti rizika likvidnosti se vrši putem kvantitativne i kvalitativne analize. Kvantitativnom analizom se vrši mjerenje 7 indikatora rizika likvidnosti i to u okviru dimenzije volumena. Dok se kvalitativna analiza zasniva na stručnoj procjeni.

Rizik likvidnosti se mjeri i prati kroz različite indikatore, GAP analizu koja pokazuje ročnu neusklađenosti imovine i obaveza, kao I nivoom visokolikvidne imovine, te projekcijama budućih novčanih tokova (priliva i odliva).

Nadzorni odbor i Uprava Banke u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima su uspostavili i provode primjeren i efikasan sistem za upravljanje rizikom likvidnosti, koji obuhvata minimalno sljedeće:

- osiguravanje propisanih zahtjeva u upravljanju rizikom likvidnosti;
- usklađenost sa definiranom tolerancijom izloženosti riziku likvidnosti;
- osiguranje diverzificiranost strukture finansiranja i pristupima izvora finansiranja;
- mjerenje i praćenje koncentracije depozita i drugih izvora finansiranja;
- praćenje pretpostavki o ponašanju imovine, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i pretpostavki o ostalim relevantnim faktorima i okolnostima od značaja za osiguravanje njihove primjerenosti aktivnostima Banke i tržišnim okolnostima;
- procedure za postupanje Banke u slučajevima nepovoljnih rezultata testiranja otpornosti na stres koje uključuju konkretne mjere i aktivnosti Uprave Banke, višeg rukovodstva, funkcija i zaposlenika zaduženih za upravljanje rizikom likvidnosti u Banci;
- razmatranje različitih mogućnosti, odnosno instrumenata ublažavanja rizika likvidnosti uključujući uspostavu odgovarajućih limita i zaštitnih slojeva likvidnosti, kako bi Banka bila u mogućnosti izdržati veliki broj različitih stresnih događaja;
- uspostavu primjerenog mehanizma raspodjele;
- uspostavu primjerenog procesa odlučivanja likvidnosti Banke.

Nadzorni odbor i Uprava Banke se o gore navedenom informišu putem redovnog procesa izvještavanja. Banka je kroz interne akte definisala plan i izvore finansiranja Banke poštujući zakonski okvir Agencije za bankarstvo FBiH i Zakon o bankama. Banka nastoji planom uspostaviti izvore finansiranja koji su usklađeni sa strategijom poslovanja Banke kao i redovnim poslovnim planovima.

d) tehnike ublažavanja rizika, kao i načine koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika

Banka u svom poslovanju koristi svaku od standardnih tehnika umanjenja rizika (limitiranje, transfer, mitigacija, izbjegavanje, prihvatanje) na način da iste integrira u proces upravljanja rizicima koji se zasniva na sljedećim generalnim postulatima:

- analiza i procjena materijalnosti rizika predstavlja polaznu osnovu za identifikaciju značajnosti rizika kojima je Banka izložena
- testiranje otpornosti na stres ima za cilj da procjeni sposobnost banke da održi svoje poslovanje i aktivnosti na prihvatljivom nivou tokom kritičnih situacija u okruženju ili u slučaju događaja koji imaju idiosinkratičan karakter
- analiza koncentracije je prevashodno namijenjena za identifikaciju kritičnih koncentracija za različite tipove rizika a koji zbog značajnosti koncentracije mogu da imaju posebno značajan uticaj na banku
- izjava o preuzimanju rizika (RAS) predstavlja stratešku izjavu koja izražava maksimalnu razinu rizika (risk apetit) koju je Banka spremna prihvatiti kako bi ostvarila svoje poslovne

ciljeve, te predstavlja polaznu tačku za implementaciju okvira limita rizika i ključna je komponenta ICAAP-a

- kvalitativni (limiti) i kvantitativni elementi (kapital) se koriste kao osnovne poluge putem kojih Banka prati, upravlja i izvještava o izloženosti određenim rizicima, odnosno, koji se koriste kao mjera zaštite Banke (kapital) od onih rizika koje Banka kroz tehnike umanjavanja rizika nije uspjela u dovoljnoj mjeri limitira, izbjegne, transferira i umanjiti.

Izjava o sklonosti preuzimanju rizika (eng. Risk Appetite Statement – RAS) je definisana i izvršava se unutar jasno definisane upravljačke strukture Banke. RAS predstavlja stratešku izjavu koja izražava maksimalnu razinu rizika koju je Banka spremna prihvatiti kako bi ostvarila svoje poslovne ciljeve, te predstavlja polaznu tačku za implementaciju okvira limita rizika i ključna je komponenta ICAAP-a.

Ključni ciljevi RAS-a su:

- Osigurati da Banka ima dovoljno sredstava za podršku poslovanju u bilo kojem trenutku u vremenu i da apsorbira stresne događaje na tržištu,
- Postaviti krajnje granice za postavljanje ciljeva povrata rizika,
- Definirati razine na kojima se pokreću detaljne analize, eskalacije i strategije ublažavanja,
- Osigurati osnove za trajno praćenje kroz izvještaje o rizicima koji se redovno razmatraju od strane Uprave i Nadzornog odbora,
- Čini ključni doprinos u godišnjem procesu strateškog planiranja,
- Očuvanje i promicanje tržišne percepcije finansijske snage Banke,
- Predstaviti ključni faktor za program naknada na nivou Banke jer određivanje godišnje baze za bonuse zahtjeva relevantnu osnovnu metriku unutar RAS-a i pratećih mjera.

Kada profil rizika prelazi RAS-om definisane limite dolazi do kršenja. Kontinuirano praćenje izloženosti riziku osigurava rano upozoravanje i ublažavanje okolnosti koje mogu dovesti do toga da Banka premaši svoju sklonost preuzimanju rizika.

U dijelu procesa upravljanja kreditnim rizikom, Banka generalno u toku procesa odobravanja plasmana, procjenjuje buduće novčane tokove dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se ograničio potencijalni gubitak u slučaju neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbjeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Banka prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati.

Provjera vrijednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provjere i vrste kolaterala pri čemu se poštuju odredbe lokalne i grupne regulative.

Prilikom izračunavanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik koriste se samo instrumenti osiguranja koji ispunjavaju uslove prihvatljivosti, a što je definisano internim aktima.

e) o adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil i poslovnu politiku i strategiju

Adekvatno funkcionisanje sistema upravljanja rizicima podrazumijeva određen skup pretpostavki kao što su angažiranost Uprave Banke i Nadzornog odbora, pažljivo pripremljene i odobrene politike i procedure, kvalitetne ljudske resurse, pouzdanu tehnologiju, visok stepen integriteta podataka, provjerene i ispitane analitičke metode i sisteme, iskustvo i sposobnost prosuđivanja, te uopšteno, postojanje organizacijske svijesti i kulture odnošenja prema rizicima od strane svih zaposlenika Banke. Uprava Banke i Nadzorni odbor su zaduženi da rade na ostvarenju prethodno navedenih pretpostavki.

Ključni ciljevi, principi preuzimanja i upravljanja rizicima, kao i odgovornosti za provođenje istih u Banci su definisani kroz dokument ICAAP Politika Grupe. Ova politika, između ostalog, definiše principe, postavlja standarde za upravljanje izjavom o preuzimanju rizika i minimalne zahtjeve za upravljanje, procese upravljanja, metodološki pristup koji se primjenjuje u razvoju izjave o preuzimanju rizika, dokumentaciju i politike.

Ključna komponenta okvira upravljanja rizicima su Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima i Izjava o preuzimanju rizika i prateće mjere (Risk Appetite Statement - RAS i Supporting Metrics). Vitalni dio okvira upravljanja rizicima unutar Banke je Izjava o preuzimanju rizika (RAS) koja služi za definisanje maksimalnog nivoa rizika kojeg je Banka voljna preuzeti sa strateške tačke gledišta i prateće mjere - Supporting Metrics indikatori koji čine pokazatelje koji su relevantni za procjenu risk pozicije banke. Njihova svrha je da se više koriste kao sistem upozorenja tj. mogu doći i u žutu zonu uz postojanje adekvatnih korektivnih mjera. Radi se o indikatorima iz oblasti kreditnog rizika, profitabilnosti, tržišnog rizika, rizika likvidnosti i operativnog rizika.

f) sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i sažeti prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih se može ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima

U skladu sa strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima, a uvažavajući poslovnu strategiju i poslovne ciljeve, Banka definiše Izjavu o sklonosti preuzimanja rizika (RAS). Izjava o sklonosti preuzimanja rizika je nivo rizika kojeg Banka smatra prihvatljivim za preuzimanje u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju. Sklonost preuzimanju rizika obuhvata određivanje namjere za preuzimanje rizika, kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja nivoa rizika koje Banka smatra prihvatljivim. Utvrđivanje sklonosti preuzimanja rizika proizilazi iz prirode poslovanja Banke, ključnih poslovnih procesa/aktivnosti, preovladavajućih i projiciranih ekonomskih i tržišnih uslova, njihovog uticaja na ključne procese/aktivnosti Banke, zatim iz strukture pozicija u okviru knjige pozicija kojima se ne trguje, raspoloživosti informatičke podrške i automatizacije ključnih poslovnih procesa i sl. Banka je na izvještajni datum bila u okviru svog planiranog risk apetita po svim ključnim vrstama rizika kojima je izložena. U osnovi Banka na strateškom nivou prati svoju izloženost rizicima u odnosu na risk apetit preko tzv. RAS izjave (eng. Risk Appetite Statement) koja sadrži veći broj interno definisanih ključnih indikatora rizika a koji su dati u nastavku.

U nastavku se nalazi pregled ključnih indikatora rizika na 31.12.2019.

Pregled ključnih indikatora	Vrsta limita	Ostvareno 31.12.2019
Kapital		
CET 1 Ratio	Regulatorni	17.00%
Tier 1 Ratio	Regulatorni	17.00%
Omjer solventnosti	Regulatorni	17.00%
Kreditni rizik		
NPL ratio	Interni	6.84%
NPL ratio pokriva	Interni	102.83%
Tržišni rizik		
FX – otvorena pozicija	Regulatorni	-6.87%
Promjena ekonomske vrijednosti u odnosu na regulatorni kapital	Regulatorni	12.07%
Rizik likvidnosti		
LCR	Regulatorni	191.68%
Omjer kredita i depozita	Interni	91.19%

Banka za sve interne indikatore održava ažurnu evidenciju definicija i načina izračuna istih u okviru jedinstvenog internog akta pod nazivom Odgovornost za izvještavanje RAS indikatora, dok se definicije i pristup izračuna regulatornih indikatora zasnivaju na javno objavljenim odlukama i smjernicama nadležnog regulatornog tijela.

Uspostavljen je jasan proces za usklađenost sa ključnim RAS indikatorima npr. praćenje, izvještavanje, eskalacija. To uključuje jasne nivoe okidača i RAG (Crveno, Žuto, Zeleno) smjernice utvrđene za svaku osnovnu metriku rizika, što omogućava automatsku eskalaciju određenom nivou upravljanja i pravovremeno djelovanje po pitanju nepovoljnih kretanja.

Sistem praćenja limita (RAG)	
	Zona u kojoj nije potrebno djelovati.
	U ovoj zoni je potrebno preduzeti aktivnosti praćenja i eventualne korektivne mjere u cilju povratka u zelenu zonu. Ova zona predstavlja zonu ranog upozorenja.
	U ovoj zoni je potrebno aktivno djelovati i preduzimati hitne aktivnosti u cilju izlaska iz crvene zone.

g) opis načina na koji se osigurava informisanje organa upravljanja banke o rizicima

Nadležne organizacione jedinice Banke na redovnoj osnovi pripremaju i izvještavaju Upravu Banke i Nadzorni odbor o izvaji o preuzimanju rizika koja prikazuje glavne tipove rizika (kreditni rizik, tržišni rizik i rizik likvidnosti), kao i o adekvatnosti regulatornog i internog kapitala prema profilu rizičnosti Banke, te o iskorištenosti definisanih limita za ključne pokazatelje (omjere) i uticajima iz makroekonomskog okruženja u okviru kojeg Banka posluje.

Pored toga, sistem izvještavanja Banke o rizicima podrazumjeva i redovno informisanje nadležnih tijela i organizacionih jedinica Banke na detaljnijoj osnovi po svakom od relevantnih rizika kojima je Banka izložena. Nivo detaljnosti i frekvencija izvještavanja ovisi od značajnosti oblasti o kojoj se izvještava te je shodno navedenom Banka uspostavila unutardnevnu, sedmičnu, polumjesečnu, mjesečnu, kvartalnu, polugodišnju i godišnju frekvenciju redovnog izvještavanja.

Izveštaj kontrolne funkcije upravljanja rizicima, zavisno o poslovima kontrolne funkcije banke, sadrži sljedeći pregled:

- a) izvještaj o ostvarivanju godišnjeg plana rada,
- b) pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola,
- c) nezakonitosti i nepravilnosti, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola,
- d) prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti,
- e) ocjenu adekvatnosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola,
- f) ocjenu adekvatnosti i efikasnosti upravljanja rizicima, uključujući i informacije o izloženosti rizicima,
- g) provjeru usklađenosti novih proizvoda i novih postupaka sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, te procjenu njihovog uticaja na izlaganje banke potencijalnim rizicima,
- h) ocjenu usklađenosti banke sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima i
- i) izvještaj o statusu izvršenja prijedloga i preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom obavljanja ranijih kontrola.

Redovni izvještaji kontrolne funkcije rizika se sastavljaju na kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi, a po potrebi i ad-hoc. Izvještaj se podnosi Odboru za reviziju i Nadzornom odboru uz informisanje Uprave Banke. Nadzorni odbor usvaja izvještaje, a na prijedlog Uprave Banke i na prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju.

4. KAPITAL I ADEKVATNOST REGULATORNOG KAPITALA

a) iznos kapitala, redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala banke, sa pregledom pojedinačnih elemenata kapitala, uključujući i regulatorna usklađenja

Iznos regulatornog kapitala na dan 31.12.2019. iznosio je 189.214 hiljada KM. Pregled pojedinačnih elemenata kapitala, uključujući i regulatorna usklađenja prikazan je u obrascima KA1, KA2 i KA3 na dan 31.12.2019 i u tabeli ispod.

KAPITAL	Iznos
REGULATORNI KAPITAL	189,214
OSNOVNI KAPITAL	189,214
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	189,214
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	89,473
Zadržana dobit	61,271
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	3,904
Ostale rezerve	45,205
(-) Ostala nematerijalna imovina	-3,582
(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	-1,056
(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-595
Elementi ili odbici od redovnog kapitala – ostalo	-5,406
DODATNI OSNOVNI KAPITAL	0
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	0
(-) Vlastiti instrumenti dodatnog osnovnog kapitala	0
DOPUNSKI KAPITAL	0
Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	9,779
Opšti ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	12,162
Elementi ili odbici od dopunskog kapitala - ostalo	-21,941

b) opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji su uključeni u obračun regulatornog kapitala

Tabela 1. Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala*

Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala		
1.	Emitent	Sparkasse Bank dd BiH
1.1.	Jedinstvena oznaka	BAABSBRK2006
Tretman u skladu s propisima		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	redovne dionice i subordinisani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja.	99.252
4.1.	Instrumenti kapitala koji se priznaju u osnovni kapital	89.473
4.1.1.	Redovne dionice u novcu	85.754
4.1.2.	Redovne dionice u stvarima	157
4.1.3.	Redovne dionice u pravima	562

4.1.4.	Dionička premija - ažio	3.000
4.2.	Instrumenti kapitala koji se priznaju u dopunski kapital	9.779
4.2.1.	Subordinisani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	9.779
5.	Nominalni iznos instrumenta	100
5.1.	Emisiona cijena	NP
5.2.	Otkupna cijena	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	25.06.2002.
8.	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća	Bez datuma dospjeća
8.1.	Inicijalni datum dospjeća	Bez dospjeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz prethodno odobrenje nadležnog tijela	ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP
Kuponi / dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda / kupon	promjenjiva
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	ne
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelomično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi / kupona	Puno diskreciono pravo
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelomično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi / kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih poticaja za otkup	ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende / kuponi	Nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilni
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojim se može doći do konverzije	NP
18.	Ako je konvertibilan, djelomično ili u cjelosti	NP
19.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	NP
20.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	da
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	Skupština Banke donosi odluku u skladu sa Zakonom
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelomično ili u cjelosti	djelomično
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	trajno
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, uslovi ponovnog priznanja	NP
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	NP
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	ne
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP

Redovne dionice Sparkasse Bank dd BiH predstavljaju osnovni kapital Banke koji iznosi 86.473.300,00 KM. Ukupan broj dionica Banke je 864.733 od čega je 857.542 u novcu, 1.571 u stvarima i 5.620 u pravima. Nominalna vrijednost dionice je 100,00 KM. Vlasnik svih dionica Sparkasse Bank dd BiH je Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Svako povećanje ili smanjenje osnovnog kapitala Banke vrši se na osnovu odluke Skupštine Banke.

c) opis usklađenja obračuna regulatornog kapitala u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka

Regulatorni kapital banke umanjen je za iznos nematerijalne imovine umanjen za iznos povezane odgođene porezne obaveze koji bi prestao postojati kad bi se nematerijalna imovina umanjila ili prestala priznavati u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom. U iznos nematerijalne imovine na 31.12.2019. godine ulazi ulaganje u software i licence.

Iznos odgođene porezne imovine koja ovisi o budućoj profitabilnosti izračunava se bez njegovog umanjenja za iznos povezanih odgođenih poreznih obaveza banke. Odgođena porezna imovina obračunava se na nepriznate troškove rezervisanja a to su: rezervisanja za neiskorištene dane godišnjih odmora, bonuse, otpremnine, pasivne sudske troškove, operativne rizike, komisione poslove, ispravku vrijednosti na dobru aktivu i sl.

Od regulatornog kapitala Banka umanjuje i značajno ulaganje u Sparkasse Leasing doo Sarajevo obzirom da banka posjeduje više od 10% instrumenata redovnog osnovnog kapitala koje je ovaj subjekt izdao.

Dopunski kapital Banke umanjen je za iznos nedostajućih rezervi tj. razliku između izračuna rezervi po IFRS9 standardu i regulatornih rezervi koje propisuje regulator. Razlika je izračunata po svakom pojedinačnom ugovoru.

Regulatorni kapital umanjen je za slijedeće stavke:

1. bruto izloženost ostale nematerijalne imovine 3.582 hiljada KM;
2. odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ne ovisi o budućoj profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika 1.056 hiljada KM;
3. instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje 595 hiljada KM;
4. elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo (prenos sa dopunskog kapitala) 5.406 hiljada KM;
5. elementi i odbici od dopunskog kapitala – ostalo (nedostajuće rezerve) 21.941 hiljada KM.

Podaci, odnosno informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost regulatornog kapitala su:

a) iznos kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik (standardizovani pristup), uključujući i rizik namirenja za svaku klasu izloženosti

Ukupan iznos izloženosti kreditnom riziku na dan 31.12.2019. iznosio je 972.992 hiljada KM a kapitalni zahtjev za kreditni rizik iznosi 116.759 hiljada KM. Banka koristi standardizirani pristup za izračun kreditnog rizika.

Kreditni rizik – standardizirani pristup 31.12.2019	Iznos rizika	Kapitalni zahtjevi
Iznosi izloženosti ponderisani rizikom za kreditni rizik – standardizovani pristup	972,992	116,759
Centralne vlade i centralne banke	4,889	587
Regionalne vlade i lokalne vlasti	3,686	442
Subjekti javnog sektora	198	24
Institucije	10,251	1,230
Privredna društva	396,557	47,587
Stanovništvo	295,500	35,460
Osigurane nekretninama	198,153	23,778
Izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	6,734	808
Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	16,626	1,995
Vlasnička ulaganja	109	13
Ostale izloženosti	40,290	4,835

Vezano za rizik namirenja Banka nije izložena navedenom riziku i ima jasno definisane procedure trgovanja i uspostavljen sistem internih kontrola u aktivnostima trgovanja, kojim se ograničava izloženost Banke riziku namirenja u materijalno značajnom iznosu.

b) iznos pojedinačnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike (standardizovani pristup)

Ukupan iznos izloženosti tržišnom riziku na dan 31.12.2019. iznosio je 20.730 hiljada KM a kapitalni zahtjev za tržišni rizik iznosi 1.658 hiljada KM. Banka koristi standardizirani pristup za izračun tržišnog rizika.

Tržišni rizik – standardizirani pristup 31.12.2019	Iznos rizika	Kapitalni zahtjevi
Ukupan iznos izloženosti riziku za tržišni rizik – standardizovani pristup	20,730	1,658
Valutna pozicija	20,730	1,658

Obzirom na prirodu poslova koje Banka obavlja, sa aspekta lokalne regulative, Banka je izložena isključivo valutnom riziku, te nema izloženosti prema drugim vrstama tržišnih rizika. Također, Banka ne posjeduje knjigu trgovanja.

c) iznos kapitalnog zahtjeva za operativni rizik i vrstu pristupa primijenjenog za računanje ovog zahtjeva (pristup osnovnog pokazatelja ili standardizovani pristup)

Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku na dan 31.12.2019. iznosio je 119.463 hiljada KM, a kapitalni zahtjevi za operativni rizik iznosi 9.557 hiljada KM. Banka koristi pristup osnovnog pokazatelja za izračun operativnih rizika.

OPERATIVNI RIZICI – JEDNOSTAVNI PRISTUP	Iznos rizika	Kapitalni zahtjevi
1. BANKARSKE AKTIVNOSTI KOJE PODLIJEŽU JEDNOSTAVNOM PRISTUPU	9,557	119,463

d) dodatni kapitalni zahtjevi za velike izloženosti iz knjige trgovanja

Banka ne izdvaja dodatni kapitalni zahtjev za velike izloženosti iz knjige trgovanja. Obzirom na prirodu poslovanja Banka nema uspostavljenu knjigu trgovanja.

e) stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala, stopa osnovnog kapitala i stopa regulatornog kapitala)

Stopa redovnog osnovnog kapitala na dan 31.12.2019. godine iznosi 17,00%.

STOPE KAPITALA	Iznos
Stopa redovnog osnovnog kapitala	17,00 %
Višak (+)/ manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	114,074
Stopa osnovnog kapitala	17,00 %
Višak (+)/ manjak (-) osnovnog kapitala	89,027
Stopa regulatornog kapitala	17,00 %
Višak (+)/ manjak (-) regulatornog kapitala	55,632
Stopa redovnog osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	7,59%
Ciljana stopa redovnog osnovnog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	
Stopa osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	10,12%
Ciljana stopa osnovnog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	
Stopa regulatornog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	13,50%
Ciljana stopa regulatornog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	

Podaci i informacije koji se odnose na izloženost banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika - ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza - ECA:

a) definicije pojmova izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, i izloženosti u kašnjenju (past due), za računovodstvene potrebe

Smatra se da je status neizmirenja obaveza pojedinog dužnika nastao kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova ili oba sljedeća uslova:

- banka smatra vjerovatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obaveze prema banci, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih zavisnih društava pravnog lica ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala.
- dužnik više od 90 dana nije ispunio svoju dospjelu obavezu u materijalno značajnom iznosu u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.
- U slučaju izloženosti prema stanovništvu banka može primjenjivati definiciju nastanka statusa neizmirenja obaveza utvrđenu u tačkama 1a) i 2b) na nivou pojedinačne izloženosti, a ne u odnosu na ukupne izloženosti dužnika.

U slučaju kada je izloženost u kašnjenju više od 30 dana, a manje od 90 dana, izloženost se svrstava u nivo kreditnog rizika 2.

b) opis pristupa i metoda koji se koriste za određivanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke

Opšti principi umanjenja vrijednosti i rezerviranja su definisani kroz interne akte Banke koji opisuje opće principe i standarde za procjenu značajnog povećanja kreditnog rizika (SICR), uključujući definisanje imovine umanjene kreditne vrijednosti i mjerenje rezervi za kreditne gubitke (CLA) unutar Banke i ostatka grupacije koji su definisani u skladu sa:

1. Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 9 (MSFI 9) Finansijski instrumenti
2. EBA - Smjernicama za prakse kreditnih institucija za upravljanje kreditnim rizikom i računovodstvo očekivanih kreditnih gubitaka

Izračun umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke obavlja se na mjesečnoj osnovi, na nivou izloženosti/ imovine, u lokalnoj valuti. Za izračunavanje rezervi za gubitke primjenjuje se model očekivanog kreditnog gubitka (ECL) koji se temelji na pristupu u tri faze koji vodi do 12-mjesečnog ECL ili doživotnog ECL-a.

Pristup na temelju faza (nivo kreditnog rizika, eng. stage) znači da ako finansijska imovina nije priznata kao kupljena ili nastala finansijska imovina umanjene vrijednosti (POCI), tj. finansijska imovina umanjene kreditne vrijednosti pri početnom priznavanju, onda ovisno o statusu umanjenja vrijednosti i procjeni povećanja kreditnog rizika, finansijska imovina se raspoređuje u jednu od sljedećih faza:

- **Faza 1 uključuje:**
 - a) Finansijsku imovinu pri početnom priznavanju, osim:
 - i. POCI imovine
 - ii. Imovine čije je početno (bilansno) priznavanje potaknuto prvom upotrebom obavezujuće kreditne obaveze date drugoj ugovornoj strani za koju je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog statusa od potpisivanja (početnog priznavanja) te kreditne obaveze, ali koja nije u defaultu u vrijeme takve prve upotrebe
 - b) Finansijska imovina koja ispunjava uslove niskog kreditnog rizika
 - c) Finansijska imovina bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njenu kreditnu kvalitetu.
U nivou kreditnog rizika 1 rezerve za gubitke kreditnog rizika izračunavaju se kao 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak.
- **Nivo kreditnog rizika 2 uključuje** finansijsku imovinu sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali ne i kreditno umanjenu na datum izvještavanja, uključujući početno priznatu imovinu opisanu pod 1) a) ii) iznad. U fazi 2 rezerve za gubitke kreditnog rizika izračunavaju se kao doživotni očekivani kreditni gubitak.
- **Nivo kreditnog rizika 3 uključuje** finansijsku imovinu koja je kreditno umanjena na datum izvještavanja. U trećoj fazi rezerve za kreditni gubitak izračunavaju se kao doživotni očekivani kreditni gubitak. Umanjenje vrijednosti se definiše kao nastanak jednog ili više događaja koji imaju štetan uticaj na procijenjene buduće novčane tokove finansijske imovine. Svi događaji koji su uključeni u definiciju umanjene kreditne vrijednosti razmatraju se u definiciji defaulta koja se koristi u Banci.

POCI imovina nije dio prijenosa u fazama. Bez obzira na promjenu klijenta u kreditnom riziku nakon početnog priznavanja POCI imovine, POCI imovina podliježe očekivanim doživotnim kreditnim gubicima od početnog priznavanja do potpunog depriznavanja. Nadalje, očekivani doživotni kreditni gubici, koji se očekuju na datum početnog priznavanja POCI imovine, moraju se uzeti u obzir pri izračunu fer vrijednosti imovine na taj datum i ne priznaju se kao rezerve za kreditne gubitke (dok naknadne promjene u tim prvobitnim očekivanjima rezultiraju samo priznavanjem rezervi za kreditne gubitke samo ako rezultiraju nižim očekivanjima u odnosu na datum početka, dok se oni koji rezultiraju boljim očekivanjima u odnosu na datum početka priznavanja priznaju kao povećanje bruto knjigovodstvene vrijednosti POCI imovine). Zbog svih tih razloga, POCI se definiše kao "faza" sama po sebi, budući da se POCI imovina nikada nije u potpunosti ponašala ni kao imovina faze 3, niti kao imovina faze 2 ili 1, bez obzira na promjene u kreditnom riziku klijenta nakon početnog priznavanja.

U slučaju vanbilansnih stavki, prilikom izračuna 12-mjesečnog ili doživotnog kreditnog gubitka u obzir se uzima konzervativno postavljene faktor kreditne konverzije CCF od 100%.

c) ukupan iznos izloženosti banke nakon računovodstvenih umanjena izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika, kao i prosječni iznos izloženosti tokom perioda, po kategorijama izloženosti

Prikaz neto izloženosti nakon umanjena za rezerve za kreditne gubitke ili ispravke vrijednosti za kreditni rizik, u zavisnosti šta je veće po pojedinačnoj partiji:

Kategorija izloženosti	Izloženost na kraju 2019. godine	Prosječne neto izloženosti tokom 2019. godine
Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim vladama	225,876	228,887
Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	89,416	75,192
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	973	1,030
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	100	100
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
Izloženosti prema institucijama	15,733	54,849
Izloženosti prema privrednim društvima	745,243	641,499
Izloženosti prema stanovništvu	488,316	548,501
Izloženosti obezbijeđene nekretninama	334,693	317,180
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	6,735	7,183
Visokorizične izloženosti	-	-
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	83,470	87,550
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	-	-
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	109	109
Ostale stavke	116,957	109,403
UKUPNO	2,107,620	2,071,481

d) geografsku podjelu izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi

Kategorija izloženosti	BiH	Zemlje EU	Zemlje van EU	Ukupno
Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim vladama	150,480	75,396	0	225,876
Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	89,416	0	0	89,416
Izloženosti prema subjektima javnog sektora	973	0	0	973
Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	100	100
Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama	1,018	10,664	4,051	15,733
Izloženosti prema privrednim društvima	745,243	0	0	745,243
Izloženosti prema stanovništvu	488,264	18	34	488,316
Izloženosti obezbijeđene nekretninama	334,693	0	0	334,693
Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	6,734	1	0	6,735
Visokorizične izloženosti	0	0	0	0
Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	83,470	0	83,470
Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	0	109	0	109
Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0
Ostale stavke	116,957	0	0	116,957
UKUPNO	1,933,777	169,657	4,185	2,107,620

e) podjelu izloženosti prema vrsti djelatnosti, prema kategorijama izloženosti, posebno izloženosti prema SME, uz detaljniju razradu prema potrebi
Prikaz neto izloženosti prema internoj podjeli grana djelatnosti

Interna segmentacija djelatnosti																		
Br.	Kategorija izloženosti	Automobilska industrija	Ciklični potrošački proizvodi	Finansijske institucije	Građevina i građevinski materijali	Hoteli, igre na sreću i rekreacija	Javni sektor i CBBiH	Komunalije i obnovljivi izvori energije	Mašinerija i oprema	Nečiklični potrošački proizvodi	Nekretnine	Ostalo	Prirodni resursi i/ili sirovine	Stanovništvo	Telekomunikacije, mediji, tehnologija	Transport	Zdravstvo i usluge	Total
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim vladama	-	-	-	-	-	225,876	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	225,876
2	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	-	-	-	-	-	89,406	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	89,416
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	972	973
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100
5	Izloženosti prema institucijama	-	-	15,733	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,733
6	Izloženosti prema privrednim društvima	24,075	142,038	7,999	168,310	11,938	-	47,190	18,127	142,041	4,446	318	73,691	-	36,548	37,061	31,460	745,243
6.1	Od čega SME	6,636	36,772	1,892	60,990	10,898	-	6,532	6,244	19,760	4,433	-	20,127	-	5,656	20,329	13,807	214,083
7	Izloženosti prema stanovništvu	5,054	20,832	364	35,200	4,090	6	6,394	5,662	11,269	925	5	6,544	363,163	6,478	16,478	5,850	488,316
7.1	Od čega SME	5,054	20,832	364	35,200	4,090	6	6,394	5,662	11,269	925	5	6,544	-	6,478	16,478	5,850	125,153
8	Izloženosti obezbijedene nekretninama	7,869	35,266	-	36,764	8,650	53	3,716	1,513	47,687	6,669	-	8,042	161,308	4,952	9,543	2,661	334,693
8.1	Od čega SME	1,160	10,999	-	18,418	6,531	-	3,716	782	4,094	6,445	-	3,640	-	769	6,948	1,166	64,668
9	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	-	418	0	591	27	-	10	-	1,584	-	-	19	3,441	28	334	290	6,735
9.1	Od čega SME	-	296	-	423	27	-	10	-	1,544	-	-	19	-	28	334	290	2,963
10	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	83,470	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83,470
11	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	109	109
12	Ostale stavke	-	-	116,948	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	116,957
	UKUPNO	36,992	198,554	224,614	240,865	24,705	315,341	57,310	25,302	202,582	12,040	343	88,296	527,912	48,005	63,416	41,342	2,107,620

f) prema preostalom roku dospjeća svih izloženosti, po kategorijama izloženosti, a ako je primjenjivo i detaljnije

Br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim vladama	150,480	-	-	-	150,480
2	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	1,290	-	5,881.20	-	7,172
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	960	14	-	-	973
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	100	-	-	-	100
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	12,207	-	3,525.63	-	15,733
7	Izloženosti prema privrednim društvima	397,553	159,035	186,480.45	2,174	745,243
8	Izloženosti prema stanovništvu	122,193	62,202	303,612.97	309	488,316
9	Izloženosti obezbijedene nekretninama	45,282	26,731	262,679.32	-	334,693
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1,736	660	4,338.47	-	6,735
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	11,995	145,645.00	-	157,640
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	83,470	-	-	-	83,470
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima	-	-	-	109	109
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	-	-
16	Ostale stavke	78,938	-	-	38,019	116,957
	UKUPNO	894,209	260,637	912,163.05	40,611	2,107,620

g) prema značajnoj privrednoj grani, iznos

1. izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti i iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja, odvojeno iskazani,
2. ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke.

U skladu sa smjernicama matične bankarske grupacije, Sparkasse Bank dd BiH izloženost prati prema sljedećim djelatnostima:

Prikaz bruto izloženosti i ukupnih ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja prema IFRS9

Izloženost prema značajnim privrednim granama						
Br.	Grana privrede	Bruto kreditna izloženost	Od čega dospjele obaveze	Ispravka vrijednosti Krediti	VB izloženost	Ispravka vrijednosti Vanbilans
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	4,923	544	552	1,211	10
2	Informacije i komunikacije	10,234	324	358	15,904	63
3	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	102,317	280	511	6,855	46
4	Poslovanje nekretninama	9,881	1,508	1,779	766	-
5	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	10,640	640	1,172	16,109	130
6	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	4,306	279	347	3,218	8
7	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	313,714	0	2,179	4,500	3
8	Obrazovanje	51	1	1	251	2
9	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1,397	2	28	2,260	58
10	Umjetnost, zabava i rekreacija	1,565	275	96	92	0
11	Ostale uslužne djelatnosti	1,738	1	39	1,688	24
12	Vađenje ruda i kamena	13,467	943	781	2,270	8
13	Prerađivačka industrija	155,403	9,990	9,445	139,057	424
14	Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	7,081	89	136	8,035	20
15	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	2,487	215	217	6,330	16
16	Građevinarstvo	65,740	5,021	4,462	89,017	728
17	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	223,694	18,932	17,395	199,415	1,354
18	Prijevoz i skladištenje	41,732	3,643	3,796	30,161	129
19	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	11,295	28	390	2,871	11
20	Opća potrošnja	-	-	-	-	-
21	Obavljanje djelatnosti (obrnici)	8,003	1,574	1,634	2,265	18
22	Ostalo	118,468	62	926	-	-
23	Stanovništvo	554,430	28,751	38,139	27,093	479
	UKUPNO	1,662,564	73,102	84,382	559,367	3,530

h) prikaz promjena ispravki vrijednosti za kreditne rizike i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke tokom izvještajnog perioda koji uključuje početno stanje, promjene u toku izvještajnog razdoblja i završno stanje

Rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke					
U '000 BAM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januar 2019. godine	3498	401	36	0	3935
Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	605	74	894	0	1574
Iznos ukinutih ispravki vrijednosti	-1843	-124	-11	0	-1978
Završno stanje na dan 31. decembar 2019. godine	2260	351	919	0	3531

i) odvojeno iskazati specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik i naplatu potraživanja u statusu neizmirenja obaveza, koji su evidentirani kroz bilans uspjeha

Grupiranje finansijske imovine se vrši po kolektivnom i individualnom pristupu/procjeni. Grupiranje finansijske imovine mjerene na kolektivnom pristupu se primjenjuje u slučajevima: Kada nema objektivnih dokaza o umanjenju vrijednosti ili Kada postoje dokazi o umanjenju vrijednosti, ali izloženosti nije pojedinačno značajna. Grupiranje finansijske imovine mjerene na individualnom pristupu se vrši na osnovu važećih regulatornih smjernica koje definiu prag značajnosti za izloženosti koje se smatraju pojedinačno značajnim. U slučaju Sparkasse Bank d.d. BiH ovaj prag iznosi 150.000,00 KM. Individualno značajna izloženost se individualno testira na objektivan dokaz o umanjenju.

Specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik u statusu neizmirenja obaveza	
C - kolektivna procjena	25,364
I - individualna procjena	37,454
Total	62,817

Napлата potraživanja za kreditni rizik u statusu neizmirenja obaveza na dan 31.12.2019. u '000 BAM	
Micro	795
Business	1,895
Corporate	3,724
Retail	5,071
Total	11,486

j) za svaku od kategorija izloženosti:

1. naziv odabrane ECAI ili ECA, kao i razloge za svaku promjenu izbora istih

Banka je za upotrebu ECAI rejtinga za kategoriju izloženosti prema institucijama odlučila da koristi Moody's kao jedne od Institucija za eksternu kreditnu procjenu sa najvećim ugledom u svijetu. Banka za Izloženosti prema Centralnim vladama i Centralnim bankama koristi ECAI Moody's, S&P's i Fitch koju dobije od Erste Group Bank AG kroz izvještaj Sovereign and country risk rating.

2. kategorije izloženosti za koje se upotrebljava ECAI ili ECA

Kategorije izloženosti za koje se upotrebljava ECAI ili ECA su :

- Izloženosti prema institucijama
- Izloženosti prema centralnim bankama, centralnim, regionalnim i lokalnim vlastima

3. opis procedura koje se odnose na primjenu kreditnog rejtinga izdavaoca ili emitiranih finansijskih instrumenata izdavaoca na pojedine pozicije iz bankarske knjige

Banka je primjenu eksternih rejtinga obradila kroz lokalnu Politiku izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik kroz poglavlje 5. Priznavanje kreditnih procjena ECAI-a.

4. raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane ECAI ili ECA u odgovarajuće stepene kreditnog kvaliteta

Raspoređivanje kreditnog rejtinga u stepene kreditne kvalitete vrši se u skladu sa EBA (European Banking Authority) regulativom.

5. iznose izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za svaki nivo kreditnog kvaliteta, uključujući i izloženosti koje predstavljaju regulatorna usklađenja kapitala

Br.	Stepen kreditne kvalitete	Neto	Izloženost nakon primjene kreditne zaštite
1	Faza 1	1,278,429	1,258,336
2	Faza 2	46,183	44,696
3	Faza 3	6,317	6,266
4	Faza 4	501	495
5	Ostalo	776,189	797,828
	Total	2,107,620	2,107,620

Link: https://www.eba.europa.eu/documents/10180/16166/4+Ausust+2006_Mapping.pdf

Podaci, odnosno informacije koji se odnose na protuciklični zaštitni sloj kapitala:

a) geografska raspodjela izloženosti značajnih za izračunavanje protucikličnog zaštitnog sloja kapitala

U skladu sa Odlukom o izračunu kapitala banaka protuciklični zaštitni sloj kapitala nije propisan od strane FBA a u slučaju potrebe propisivanja, FBA će ga propisati posebnim aktom.

b) ukupan iznos protucikličnog zaštitnog sloja kapitala banke

U skladu sa Odlukom o izračunu kapitala banaka protuciklični zaštitni sloj kapitala nije propisan od strane FBA a u slučaju potrebe propisivanja, FBA će ga propisati posebnim aktom.

6. Stopa finansijske poluge izračunata u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka:

Omjer finansijske poluge je omjer između osnovnog kapitala i mjere izloženosti prema članu 37 Odluke o izračunavanju kapitala banke. Mjera izloženosti predstavlja zbir neponderiranih bilansnih i vanbilansnih pozicija uzimajući u obzir vrednovanja i ispravke vrijednosti za kreditni rizik kako je definisano Odlukom.

Stopa finansijske poluge na dan 31.12.2019. iznosi 11,08%.

FINANSIJSKA POLUGA	Izloženosti stope finansijske poluge
Vrijednost izloženosti	
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10% u skladu s članom 37. stav (8) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	25,431
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20% u skladu s članom 37. stav (8) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	28,727
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50% u skladu s članom 37. stav (8) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	78,183
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100% u skladu s članom 37. stav (8) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	1,527
Ostala imovina	1,584,335
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-10,639
Izloženost stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	1,707,564
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	189,214
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	11,08%

5. LIKVIDNOSNI ZAHTJEVI

a) minimalni kvalitativni i kvantitativni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banaka

Metodologija upravljanja rizikom likvidnosti definisana je internim aktima Banke i to:

Program upravljanja rizikom likvidnosti je krovni akt koji uspostavlja okvir upravljanja rizikom likvidnosti, te postavlja minimalne standarde za identifikaciju, mjerenje, praćenje, upravljanje i izvještavanje o riziku likvidnosti u Banci. Programom se definiše okvirna strategija i politike za upravljanje rizikom likvidnosti, poštujući odredbe Zakona o bankama i Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti FBA, kao i Pravilnik za upravljanje rizikom likvidnosti Grupe. Mjerenje likvidnosnog rizika (u obliku različitih indikatora/ koeficijenata) služi za utvrđivanje može li Banka "priuštiti" svoje stečene rizike kroz upoređivanje rezultata sa definisanim limitima za te koeficijente. Indikatori likvidnosti trebaju da kvantificiraju rizike likvidnosti, te da obuhvate procjenu strukture bilansa kao i projekciju budućih novčanih tokova u različitim stresnim uvjetima i vremenskim intervalima. Pretpostavke i parametri indikatora se revidiraju jednom godišnje.

Strategija likvidnosti Banke je interni akt koji opisuje toleranciju Banke na rizike iz oblasti likvidnosti, te konkretne mjere i akcije kako bi se tim rizikom adekvatno upravljalo. Strategija likvidnosti je prilagođena rizičnom profilu Banke i odražava sve elemente koje zahtjevaju lokalna regulativa Banke i standardi Grupe, te čini integralni dio ukupne strategije Banke. Karakter rizika likvidnosti ne omogućava detaljno planiranje pojedinačnih pozicija, ali može jasno definirati apetit za rizik likvidnosti. Ključni indikatori likvidnosti, pored regulatornih pokazatelja, su definirani u Izjavi o preuzimanju rizika (RAS) i oni čine osnovu Strategije likvidnosti. Pored strateških smjernica koje RAS definira kao okvir i cilj djelovanja, Strategija sadrži niz taktičkih elemenata koji omogućavaju postizanje strateških ciljeva.

Banka osigurava usklađenost svoje likvidne imovine i svojih neto likvidnosnih odliva čime se osigurava sposobnost Banke da upotrebljava zaštitne slojeve likvidnosti za ispunjavanje likvidnosnih odliva tokom razdoblja stresa. Banka u potpunosti osigurava usklađenost, što je vidljivo kroz zadovoljavanje LCR pokazatelja, održavanjem istog iznad propisanog regulatornog nivoa.

Upravljanje rizikom likvidnosti podrazumjeva sposobnost Banke da potpuno i bez odlaganja izvršava sve preuzete obaveze na dan njihovog dospjeća, odnosno, upravljanje likvidnošću podrazumjeva upravljanje novčanim tokovima Banke, na način koji omogućava izvršenje finansijskih obaveza u roku dospjeća. Banka definiše rizik likvidnosti u skladu sa regulatornim propisima Agencije za bankarstvo FBiH i općim načelima Bazelskog komiteta za nadzor banaka (BCBS). Shodno tome, Banka definiše rizik likvidnosti kao (i) rizik likvidnosti finansiranja i (ii) tržišni rizik likvidnosti.

- Rizik likvidnosti finansiranja je rizik da Banka neće biti u mogućnosti ispuniti očekivane i neočekivane trenutne i buduće novčane tokove, bez da utiče ili na dnevno poslovanje, ili finansijsko stanje Banke. Ova vrsta likvidnosnog rizika je nadalje podjeljena na rizik insolventnosti i strukturni rizik likvidnosti. Prvi je kratkoročni rizik da sadašnja ili buduća plaćanja obaveza neće biti ispunjena u potpunosti i na vrijeme, dok je strukturni rizik

likvidnosti dugoročni rizik gubitka zbog promjene troška vlastitog refinansiranja Grupe ili kamatne marže.

- Tržišni rizik likvidnosti je rizik da Banka neće moći lako utržiti ili zatvoriti poziciju po tržišnoj cijeni zbog nedovoljno razvijenog tržišta ili poremećaja na tržištu.

Likvidnost Banke je osnovna pretpostavka njene održivosti i opstanka na finansijskom tržištu. Tri su osnovna načela koja je Banka implementirala u okviru upravljanja rizikom likvidnosti:

- konzervativnost: mjerenje se uvijek treba temeljiti na konzervativnim procjenama i pretpostavkama.
- granularnost: u specifikaciji bilo koje mjere likvidnosti rizika Banka treba nastojati definirati dovoljno granularne podatke za izračun. Banka treba osigurati da svi inputi budu dovoljni u pogledu mjerenja rizika likvidnosti kako bi se omogućila adekvatna analiza rezultata i pravovremeno reagiralo na ključne rizike.
- pravovremenost: Banka treba definisati ulazne podatke i frekvenciju izvještavanja ,kako bi mogla pravovremeno reagirati u slučaju pogoršanja mjera likvidonosnog rizika.

Strategija upravljanja rizikom likvidnosti Banke temelji se prije svega na zakonskoj regulativi u BiH, na internim aktima Banke, te na definisanoj toleranciji rizika. Tolerancija rizika se definiše kroz godišnju Izjavu o risk apetitima (RAS) gdje su, između ostalog, definirani ključni indikatori likvidnosti te njihovi limiti.

Struktura i organizacija funkcija za upravljanje rizikom likvidnosti

Uprava Banke i Nadzorni odbor su odgovorni za uspostavljanje primjerene strategije likvidnosti, te politika, procedura, postupaka i sistema za upravljanje rizikom likvidnosti, u skladu sa odobrenom tolerancijom na rizik, kako bi osigurali da Banka održava dovoljnu likvidnost da ispuni svoje obveze u svakom trenutku.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO odbor) je izvršni organ Uprave Banke kroz čije se ukupne aktivnosti obezbjeđuje sprovođenje politika upravljanja aktivom i pasivom Banke, što uključuje i upravljanje rizikom likvidnosti. U kriznim situacijama, ALCO odbor je zadužen za odobravanja aktivnosti za poboljšanje likvidnosti.

Komisija za operativnu likvidnost je zadužena za praćenje tekuće likvidnosti Banke, potreba za likvidnim sredstvima, te za operativno planiranje likvidnosti.

Odjel upravljanja aktivom i pasivom je zadužen za upravljanje likvidnošću, donošenje relevantnih internih akata iz segmenta upravljanja likvidonosnim rizikom, upravljanja izvorima sredstava. te poštivanje regulatornih i internih limita likvidnosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima je odgovoran za praćenje i kontrolu vanjskih i unutrašnjih ograničenja i određivanje korektivnih mjera u slučaju povrede istih.

Izloženost riziku likvidnosti utvrđuje se u skladu sa regulatornim propisima i internim indikatorima. Praćenje ključnih pokazatelja rizika likvidnosti provodi se od unutar dnevno do kvartalno, a pojedini izvještaji se po potrebi sačinjavaju i češće od definisanog. Izvještavanje je definisano kroz regulatorne izvještaje (LCR, izvještaj o ročnoj strukturi aktive i pasive, izvještaj o dnevnoj likvidnosti)

interne izvještaje (interni indikatori likvidnosti definisani kroz ALCO, Komisija za operativnu likvidnost, kvartalni izvještaj o riziku likvidnosti), te javno objavljivanje (Godišnji izvještaji).

Svi regulatorni zahtjevi se izvještavaju na pojedinačnoj razini, dok se za potrebe internog izvještavanja i praćenja likvidnosti radi sveobuhvatno izvještavanje mjera likvidnosti, i isto je obuhvaćeno kroz mjesečne ALCO izvještaje, te kvartalne izvještaje o riziku likvidnosti.

Upravljanje kratkoročnom i dugoročnom likvidnošću, uključujući rezerve likvidnosti, odgovornost je Odjela za upravljanje aktivom i pasivom. Uključuje, između ostalog, uspostavljanje strategije likvidnosti i uspostavljanje plana finansiranja u vanrednim okolnostima, odnosno plana postupanja u kriznim situacijama i provedbu sistema ranog upozorenja koji omogućavaju prepoznavanje vrste i ozbiljnosti krize što je ranije moguće, te sistem adekvatnih mjera koje će se poduzeti u takvim situacijama.

Banka je uspostavila čvrst okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kojim osigurava dovoljan nivo likvidnosti, uključujući i zaštitu u obliku visokolikvidne neopterećene imovine, kako bi mogla podnijeti niz stresnih događaja, kao i pogoršanje ili gubitak izvora finansiranja. Banka osigurava usklađenost svoje likvidne imovine i svojih neto likvidnosnih odliva čime se osigurava sposobnost Banke da upotrebljava zaštitne slojeve likvidnosti za ispunjavanje likvidnosnih odliva tokom razdoblja stresa. Banka u potpunosti osigurava usklađenost, što je vidljivo kroz zadovoljavanje LCR pokazatelja, održavanjem istog iznad propisanog regulatornog nivoa.

Omjer likvidnosne pokrivenosti je prikazan u tabeli ispod i iznosio na dan 31.12.2019.

Omjer Likvidnosne pokrivenosti – Izračuni LCR		Vrijednost/Procenat
Brojnik, nazivnik, omjer		
010	Zaštitni sloj likvidnosti	253,855
020	Neto likvidnosni odlivi	132,435
030	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	191.68%
Izračun brojnika		
290	Zaštitni sloj likvidnosti	253,855
Izračun nazivnika		
300	Ukupni odlivi	243,836
330	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	111,401
360	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	111,401
370	Neto likvidnosni odliv	132,435

6. IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE

Informacije o izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

a. podjela izloženosti prema namjeri ulaganja, uključujući i namjeru ostvarivanja kapitalne dobiti i strateške razloge

Vlasnička ulaganja u bankarskoj knjizi	Bilansna izloženost	Ukupna dobit/ gubitak
Vlasnička ulaganja u kreditne institucije	-	-
koja ne kotiraju na berzi	-	-
Vlasnička ulaganja u finansijske institucije	595	373
koja ne kotiraju na berzi	595	373
Vlasnička ulaganja u trgovačka društva	-	-
koja ne kotiraju na berzi	-	-
Vlasnička ulaganja u ostale institucije	111	-
koja ne kotiraju na berzi	111	-

Banka ima ulaganja u jedno lice finansijskog sektora i to Sparkasse Leasing dd Sarajevo od kojeg ostvaruje kapitalnu dobit i ulaganje u Swift koje je neophodno za Banku zbog mogućnosti obavljanja ino platnog prometa.

b. pregled korištenih računovodstvenih politika i metoda vrednovanja, uključujući i osnovne pretpostavke i pristupe koji utiču na utvrđivanje vrijednosti, kao i svaku njihovu značajnu promjenu

Fer vrijednost nekotirajućih vlasničkih instrumenata procjenjuje se primjenom odgovarajućeg omjera između cijene i zarade, odnosno cijene i novčanog toka prilagođenog na način da odražava specifične okolnosti vezane za izdavatelja.

Pregled korištenih računovodstvenih postupaka i metoda vrednovanja može se pronaći u Godišnjem izvještaju Banke objavljenom na internet stranici Banke.

c. vrsta, priroda i iznosi izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja kojima se trguje na berzi, po osnovu vlasničkih ulaganja kojima se ne trguje na berzi, a koja su u dovoljno diversifikovanim portfolijima, kao i po osnovu ostalih vlasničkih ulaganja

Banka nema ulaganja u vlasničke vrijednosne papire koji kotiraju na berzi kako je i prikazano u tabeli iznad.

d. ukupan realizovani dobitak/gubitak za prethodni period koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja

Podaci u tabeli pod tačkom a.

7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

Izloženost kamatnom riziku po osnovu pozicija iz bankarske knjige, kao i pristupi za mjerenje odnosno procjenu tog rizika:

a) izvori ovog rizika i učestalost njegovog mjerenja

Banka je inherentno izložena kamatnom riziku koji proizilazi iz bihevioralnog ponašanja postojeće strukture stavki aktive, pasive i vanbilansa, kao i očekivanog razvoja budućeg bilansa Banke.

Banka na redovnoj osnovi vrši mjerenje kamatnog rizika i to na način da na mjesečnoj osnovi provodi GAP analizu kamatonosne imovine i obaveza, dok na kvartalnoj osnovi se vrši složena analiza izloženosti kamatnom riziku knjige banke. Sa aspekta lokalne regulative Banka na kvartalnoj osnovi izvještava o kamatnom riziku i promjeni ekonomske vrijednosti knjige banke u odnosu na regulatorni kapital.

b) osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju

Sparkasse Bank dd BiH je razvila Program upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji definiše okvir, metode i procese koji se primjenjuju kako bi se na učinkovit način upravljalo trenutnom izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi. Program definiše okvir koji treba slijediti prilikom upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Metode koje Banka koristi za praćenje kamatnog rizika se svrstavaju u sljedeće kategorije:

- GAP analiza: Nominalni iznosi kamatonosne imovine i obaveza u bankarskoj knjizi raspoređeni po vremenskim intervalima,
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi,
- Market value of Equity, odnosno tržišna vrijednost kapitala.

GAP analiza je jednostavna metoda za utvrđivanje i procjenu izloženosti riziku ponovnog vrednovanja. Njome se mjeri aritmetička razlika između nominalnih iznosa imovine i obaveza bankarske knjige osjetljivih na promjenu kamatne stope u apsolutnom smislu. Nesrazmjeri s većim iznosom imovine imaju pozitivan predznak (duge pozicije), dok oni sa većim iznosom obaveza imaju negativan predznak (kratke pozicije). GAP analizom sve relevantne stavke imovine i obaveza osjetljive na promjene kamatnih stopa raspoređuju se u utvrđene vremenske intervale. Putem GAP analize se mjeri rizik ročne neusklađenosti, koje definiraju preko njega iznose koji nose rizik kamatne stope.

Banka vrši izračun kamatnog rizika u bankarskoj knjizi u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi. U skladu sa smjericama FBA primjenjuje se standardni kamatni šok od +/-200 bps (ponderi se baziraju na procjenjenom pomenutom kamatnom šoku) i procjenjenom modifikovanom trajanju svakog vremenskog intervala, te ukupna neto ponderirana

pozicija bankarske knjige (ne posmatraju se apsolutni iznosi) predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige Banke koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka.

Shodno članu 7. stav (3) Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi definisano je da odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke ne može biti veći od 20%. Market value of Equity, odnosno tržišna vrijednost kapitala predstavlja teoretsku promjenu neto sadašnje vrijednosti bilansa stanja i njegove vrijednosti kapitala koja proizilazi iz kamatnog šoka.

Osnovne pretpostavke mjerenja odnosno procjenu izloženosti ovom riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju koje se koriste od strane Banke su zasnovane najavno objavljenim regulatornim smjernicama za izvještavanje o kamatnom riziku, te internim modelima matične bankarske grupacije koji imaju za cilj da procjeni stabilnos depozita bez definisanog roka dospjeća po određenim vremenskim kategorijama (npr. 1 mjesec, 1 godina-... 5 godina) u obimu u kojem je primjenjivo na samu Banku.

c) promjene prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora koje Uprava banke koristi radi identifikovanja kamatnih šokova, odnosno upravljanja tim šokovima u skladu s metodom koju su utvrdili za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama

Izračun kamatnog rizika u bankarskoj knjizi je u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, gdje se primjenjuje standardni kamatni šok od +/-200 bps (ponderi se baziraju na procjenjenom pomenutom kamatnom šoku) i procjenjeno modifikovano trajanje svakog vremenskog intervala, između ostalog na osnovu rezultata pomenutih kamatnih šokova vrši se analiza, upravljanje izloženosti kamatnom riziku na redovnoj osnovi, a sve u cilju održavanja pozicije Banke u okviru definisanih regulatornih limita.

Izloženost Banke kamatnom riziku u knjizi banke u odnosu na regulatorni kapital na 31.12.2019. godine, a u skladu sa Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom je iznosila:

BA 04.00 - Ukupna ponderisana pozicija – Ukupno		Iznos
10	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - BAM	21,090
20	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - EUR	2,545
120	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (FKS+PKS+AKS) - OSTALO	-381
130	PROMJENA EKONOMSKE VRIJEDNOSTI	23,254
140	REGULATORNI KAPITAL	192,598
150	(PROMJENE EKONOMSKE VRIJEDNOSTI/REGULATORNI KAPITAL)*100	12.07%

8. ICAAP i ILAAP

ICAAP okvir Banke

a. sažet opis ICAAP-a

Proces interne procjene adekvatnosti kapitala (engl. Internal capital adequacy assessment process - ICAAP) je uspostavljen sa ciljem utvrđivanja i održavanja na kontinuiranoj osnovi internog kapitala koji Banka smatra adekvatnim za pokriće rizika kojima je izložena. ICAAP u osnovi služi da procijeni da li Banka može da „priušti“ preuzete rizike poređenjem svog profila rizika sa internim kapitalom (potencijalom za pokriće, eng. Coverage Potential - CP).

ICAAP politika Banke slijedi ICAAP Politiku i ICAAP Proceduru Grupe i predstavlja sveobuhvatnu politiku upravljanja rizicima koja opisuje okvir upravljanja rizicima unutar Banke. ICAAP okvir Banke služi da postavi opće principe, funkcije i zahtjeve za upravljanje rizicima unutar Banke i njegove osnovne komponente kako bi se u konačnici ispunili zahtjevi ICAAP-a.

Pored navedenog, uspostavljeni ICAAP okvir Banke zasnovan je na propisanim odredbama važeće zakonske regulative i to: Odluka o upravljanju rizicima u banci (Službene novine FBiH, br. 81/17), Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci (Službene novine FBiH, br. 81/17) i Smjernice o izvještavanju Agencije za bankarstvo FBiH o primjeni ICAAP-a.

Banka je, u sklopu uspostavljanja ICAAP okvira implementirala proces upravljanja rizicima u Banci a koji predstavlja modularan i sveobuhvatan upravljački sistem i sastavni je dio cjelokupnog sistema upravljanja u Banci. Navedeni okvir upravljanja rizicima koji je Banka implementirala je kreiran za podršku Upravi Banke i Nadzornom odboru u upravljanju rizicima Banke, kao i potencijal pokriva za iste kako bi se u svakom trenutku osigurao adekvatan kapacitet kapitala odražavajući prirodu i veličinu portfolija rizika banke.

U okviru ICAAP procesa Banka je implementirala sve relevantne politike sa pripadajućim okvirom za izvještavanje, tehničkom platformom i podacima o rizicima. ICAAP proces počinje kroz analizu i mjerenje rizika, a nastavlja se kroz izračun kapaciteta za snošenje rizika. Na osnovu svih komponenti procesa upravljanja vrši se strateško planiranje, a na osnovu formalizovanog alata „Izjava o preuzimanju rizika“ (RAS). Izjava obuhvata rizike visokog nivoa (kapital, kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik i druge vrste rizika), predstavlja stratešku izjavu Uprave Banke i alat za upravljanje nivoom rizika koje je Banka voljna preuzeti.

b. sažet opis pristupa koje banka koristi za mjerenje, odnosno procjenu svih materijalno značajnih rizika

U skladu sa zahtjevima ICAAP Politike Grupe, Banka je u obavezi na godišnjoj osnovi, na temelju svog profila rizičnosti, utvrditi sve značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju i iste obuhvatiti postupkom ICAAP-a, a pritom uzeti u obzir vrstu, opseg i složenost svojih aktivnosti i tržišta na kojem posluje.

Materijalna značajnost rizika je ocijenjena na osnovu jasnih kvantitativnih i kvalitativnih faktora definisanih za svaku vrstu rizika, pri čemu su u isto vrijeme uzete u razmatranje kompleksnost poslovanja Banke kao i specifičnosti okruženja u kojem posluje.

Metode koje se koriste za mjerenje rizika su grupisane u sljedeće kategorije:

Kvantitativne metode:

- Napredni metod se zasniva na primjeni modela koji se smatraju najboljom praksom u industriji, imaju visoku složenost, primjenjuju sofisticirane matematičke metode i parametre, a osim toga imaju visok stepen prihvaćanja (npr. IRB rejting alati, napredni VaR modeli). Banka trenutno ne primjenjuje napredne metode za procjenu materijalnosti rizika.
- Standardni metod se zasniva na primjeni modela koji se karakteriziraju kao modeli sa manje složenosti i sofisticiranosti (npr. nestatistički scoring alati). Kreditni rizik, FX rizik, kamatni rizik u knjizi banke, operativni rizik, rizik likvidnosti i koncentracije kreditnog rizika, rizika likvidnosti, tržišnog i operativnog rizika se procjenjuju primjenom standardne metode.
- Ostale metode se zasnivaju na primjeni strukturiranih metoda koje koriste pretežno stručne prosudbe. Tržišni rizik u knjizi trgovanja, rizik udjela/učešća, IT rizik i rizik telekomunikacijske tehnologije i cyber rizik, rizik eksternalizacije i pravni rizik se procjenjuju primjenom ostalih metoda.

Kvalitativne metode:

- Nekvantificirani modeli se koriste za procjenu rizika koji zbog svoje prirode nisu kvantificirani ili su strukturno procijenjeni pomoću kvalitativne metode. Rizik sekuritizacije, rezidualni rizik, reputacijski rizik, poslovni/strateški rizik, makroekonomski rizik, rizik usklađenosti uključujući rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i rizik prekomjerne finansijske poluge se procjenjuju primjenom kvalitativne metode.

Procjena koncentracije kreditnog rizika, rizika likvidnosti, operativnog i tržišnog rizika

ICAAP Procedura Grupe opisuje principe Grupe za identifikaciju, mjerenje, praćenje i upravljanje potencijalnim koncentracijama rizika. U skladu sa navedenom procedurom, koncentracije rizika koje se razmatraju u Sparkasse Bank dd BiH su: kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik. Izvještaj o analizi rizika koncentracije se priprema na godišnjoj osnovi. Rezultati Izvještaja o analizi rizika koncentracije se uključuju u procjenu materijalnosti rizika kao podkategorije kreditnog rizika, rizika likvidnosti, operativnog i tržišnog rizika i čine osnovu za sveukupnu procjenu materijalnosti svakog tipa rizika.

Procjena materijalno značajnih rizika

Procjena materijalnosti **kreditnog rizika** se vrši putem kvantitativne analize od strane Odjela za ICAAP/ILAAP, upravljanje tržišnim i rizikom likvidnosti. Izračunate vrijednosti kvantitativnih indikatora su umapirane na standardizovanu skalu ocjene značajnosti rizika. Pored toga, u sljedećem koraku se vrši ponderisanje pojedinih kvantitativnih indikatora sa unaprijed definisanim ponderom značajnosti pojedinog indikatora ovisno o dimenziji na osnovu koje se procjenjuje značajnost kreditnog rizika. 17 indikatora rizika za kreditni rizik su svrstani u ukupno 4 dimenzije kroz koje se procjenjuje značajnost navedenog rizika.

Procjena koncentracije kreditnog rizika se temelji na modificiranom Herfindahl-Hirschmanovom indeksu (HHI). Navedeni indeks uzima u obzir iznos izloženosti i kvalitet dužnika, te doprinosi strukturiranoj ukupnoj procjeni koncentracije kreditnog rizika industrijskih sektora prvenstveno u pogledu procjene kreditne kvalitete identificiranih koncentracija. Što više HHI indeks odstupa od referentne vrijednosti, to je veći nivo koncentracije. BSFR je individualni rejting finansijske snage banke i predstavlja drugu metodu za mjerenje koncentracije kreditnog rizika preko dvije dimenzije. Druga metoda za identifikaciju i mjerenje druge dimenzije koncentracije kreditnog rizika temelji se na Moody's mjerilima za procentualni udio Top 20 izoženosti i pojedinačnih industrija naspram Tier 1 kapitala.

Procjena materijalnosti **operativnog rizika** se vrši putem kvantitativne i kvalitativne analize u obliku upitnika od strane Direkcije za sprečavanje pranja novca, operativne rizike i informacijsku sigurnost i radne skupine za procjenu materijalnosti rizika.

U opseg analize **koncentracije operativnog rizika** treba uključiti sljedeće dimenzije: koncentracije vrste događaja i koncentracije poslovne linije. Koncentracija operativnog rizika po vrsti događaja se prati putem izračuna normaliziranog HHI indexa. Klasifikacija svih prijavljenih događaja prema tipovima/vrstama događaja operativnih rizika se radi prema Basel II metodologiji i to u 7 kategorija. Koncentracije operativnog rizika po poslovnim linijama se također prate putem izračuna normaliziranog HHI indexa.

Poslovni/strateški rizik, kao kategorija ostalih rizika, se ocjenjuje zasebno putem kvalitativne analize u obliku upitnika.

Analiza **koncentracije tržišnog rizika** u knjizi banke se temelji na analizi koncentracije u smislu osjetljivosti bankarske knjige tj. bilansa stanja na kretanja kamatnih stopa. Na temelju +/- 200 baznih poena dimenzije valuta i dimenzija „bucketa“ ročnosti izračunavaju se scenariji doprinosa potencijalnog gubitka.

Procjena **koncentracije rizika visokolikvidnih sredstava** se vrši izračunavanjem HHI indexa, dok se koncentracija Top 15 depozitara određuje procentualnim učešćem Top 15 depozitara u ukupnom iznosu depozita umanjjenih za depozite matične banke (STMK).

Procjena materijalnosti **kamatnog rizika u bankarskoj knjizi** se vrši putem kvantitativne analize. Izračunate vrijednosti kvantitativnih indikatora su umapirane na standardizovanu skalu ocjene značajnosti rizika gdje je najniži rang nebitan/irelevantan, a najviši visok. Ukupno postoji 5 rangova. Pored toga, u sljedećem koraku se vrši ponderisanje pojedinih kvantitativnih indikatora sa unaprijed definisanim ponderom značajnosti pojedinog indikatora ovisno o dimenziji na osnovu koje se procjenjuje značajnost kamatnog rizika. 7 ključnih indikatora rizika za kamatni rizik u bankarskoj knjizi su svrstani u dimenziju volumena kroz koju se procjenjuje značajnost navedenog rizika.

Kako bi se utvrdila adekvatnost ekonomskog kapitala Banke, potrebno je kontinuirano praćenje profila rizika Banke. Rezultati Procjene materijalnosti rizika čine osnov za definisanje tipova rizika koji moraju biti pokriveni kapitalom. Shodno tome, za računanje kapaciteta snošenja rizika samo materijalne vrste rizika se uzimaju u obzir.

Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, Banka primjenjuje standardizirani pristup uključujući rezultate sveobuhvatnog testiranja otpornosti na stres u dijelu kreditnog rizika. Na osnovu rezultata provedenog ICAAP procesa za 2019. godinu Banka zaključuje da ima adekvatan iznos kapitala za normalne uslove poslovanja, tako i za vanredne stresne situacije.

c. ILAAP okvir Banke – sažet opis ILAAP-a

Banka je, kao članica veće regionalne bankarske grupacije implementirala okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja koji je u skladu sa FBA i EU regulatornim okvirom u segmentu likvidnosti.

Banka je ICAAP i ILAAP procesom obuhvatila sljedeće faze:

- a) utvrđivanje značajnih rizika, sa ciljem da budu utvrđeni svi značajni rizici i na odgovarajući način uključeni u ICAAP i ILAAP,
- b) mjerenje ili procjenu pojedinog rizika i određivanje pripadajućih iznosa internih kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva kao rezultata ICAAP-a i ILAAP-a,
- c) određivanje ukupnog kapitala kao rezultata ICAAP-a,
- d) upoređivanje regulatornog kapitala i kapitala koji je utvrđen kao rezultat ICAAP-a.

Rizik likvidnosti se prati kroz redovne izvještaje (ALCO izvještaj, Izvještaja Komisije za operativnu likvidnost na dvosedmičnom i mjesečnom nivou, Kvartalni izvještaj o riziku likvidnosti, Izvještaj o izračunu lokalnog i grupnog koeficijenta pokrića likvidnosti, Izvještaj o neto stabilnom finansiranju). Banka je implementirala interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) koji čini sveukupni proces upravljanja likvidnošću Banke koji podrazumjeva aktivnosti na povećanju ili smanjenju likvidnosti, planiranje likvidnosti, vođenje evidencije i izvještavanje regulatora i Grupe. Prilikom implementacije poslovne strategije u obzir su uzeti propisani regulatorni zahtjevi, kao i prihvatljivi nivo rizika koji je Banka spremna preuzeti u pogledu rizika likvidnosti, što znači da je plan izvora finansiranja pripremljen u skladu sa Budžetom, Strateškim planom i Poslovnim planom Banke. Na osnovu definisanih strateških ciljeva i poslovne politike Banke, a u skladu sa RAS-om i pratećim mjerama koji ujedno predstavljaju glavne vodilje za poslovne odluke Banke, Banka upravlja rizikom likvidnosti uzimajući u obzir ciljanu poziciju likvidnosti koju je Banka definisala kroz okvir za upravljanje likvidnošću.

Banka je, pridržavajući se važećih zakona i definisanih relevantnih članova važeće Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke i važeće Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci uspostavila interni akt Politika likvidnosti koji uključuje interni akt Plan likvidnosti i izvora finansiranja. U okviru internog akta Plan likvidnosti i izvora finansiranja, Banka uspostavlja izvore finansiranja za naredne tri godine koji su usklađeni sa strategijom poslovanja Banke, kao i redovnim poslovnim planovima, a uvažavajući toleranciju izloženosti riziku (RAS i Supporting Metrics). Također, Banka vrši planiranje likvidnosti kroz Plan dnevne likvidnosti, dvosedmični, mjesečni, te kvartalni plan likvidnosti na osnovu Budžeta i Forecast dokumenata. U slučaju vanrednih okolnosti, Banka je definisala i uspostavila Plan finansiranja u vanrednim okolnostima.

9. POLITIKA NAKNADA

a) podaci o postupku odlučivanja koji se primjenjuju pri određivanju politike naknada

Nadzorni Odbor Banke odgovoran je za donošenje svih odluka vezanih za Politiku naknada, kao i za godišnju provjeru, odnosno preispitivanje principa Politike naknada te ocjenu usklađenosti provođenja politike naknada s politikama i procedurama Banke vezanim za naknade te relevantnim propisima, smjernicama, općeprihvaćenim standardima, načelima i kodeksima u skladu sa provedbenim propisima.

Nakon što Uprava utvrdi prijedlog Politike naknada, Odbor za naknade isti potvrđuje kao i prijedlog ostalih odluka o isplati varijabilnih naknada u skladu sa članom 12. Odluke o politici i praksi naknada zaposlenicima, a vezano za član 4. stav 3. navedene Odluke i dostavlja Nadzornom odboru na konačno odobrenje. Direkcija interne revizije godišnje vrši reviziju primjene Politike naknada te o istom obavještava Odbor za naknade, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor u skladu sa provedbenim propisima.

Uprava Banke zadužena je za provedbu Politike naknada u Banci, kao i provedbu svih odluka Nadzornog odbora, u skladu s navedenom Politikom.

b) informacije o vezi između plaće i uspješnosti, odnosno o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlenike

Sistem naknada u Banci je u osnovi organizovan shodno sljedećim ključnim principima:

- Tržišno usklađena osnovna fiksna naknada prema poziciji ili aktivnostima,
- Varijabilna naknada zasnovana na učinku i/ili ostvarenom uspjehu

Plaća, fiksna naknada radnika, odražava sljedeće kriterije za određivanje plaće:

- i. razinu profesionalnog iskustva i radnog staža potrebnog za poslove razine zanimanja na koju se radnik raspoređuje, odnosno je raspoređen,
- ii. dostignuti stupanj znanja te potrebnih ključnih kompetencija radnika, te
- iii. razinu složenosti, ovlasti i odgovornosti ključnih područja rada te poslova i zadataka koji su radniku dodijeljeni.

Banka na godišnjem nivou provodi analizu rizika u cilju određivanja svog profila rizika u smislu zakonskih i regulatornih odredbi o naknadama, te utvrđivanja načina na koji se načela o naknadama koriste u zavisnosti od toga što je definisano u Politici Naknada.

Pored navedenog, odgovarajuća naknada prema kategoriji zaposlenika zasniva se na internim i eksternim odnosima tržišta i poslovne strategije i dugoročnih interesa Banke, a čime treba podržati dugoročno zadržavanje zaposlenika u kompaniji.

Opšti zahtjevi Politike naknada odnose se na sve zaposlenike, dok se specifični zahtjevi primjenjuju na zaposlenike čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke, što se procjenjuje na bazi provedene analize rizika sa ciljem primjene principa proporcionalnosti uzimajući u obzir veličinu i internu organizaciju, vrstu, obim i složenost poslovnih

aktivnosti, poslovnu strategiju Banke i sve druge kriterije za koje Banka procijeni da su relevantni za analizu rizika.

Principi nagrađivanja su konzistentni, potiču zdravo i efikasno upravljanje rizicima te ne potiču preuzimanje rizika koje prelazi prag prihvatljivog rizika za Banku, i usklađeni su sa poslovnom strategijom, ciljevima, vrijednostima, strategijom upravljanja rizicima i dugoročnim interesima Banke.

c) omjer između fiksnih i varijabilnih naknada

Prilikom strukturiranja naknada, Banka vodi računa o zdravom odnosu između fiksnih i varijabilnih naknada na način da ne postoji ovisnost zaposlenika o varijabilnim primanjima.

Za zaposlenike koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija, primanja su strukturirana na način da fiksna naknada nije manja od dvije trećine ukupnih primanja zaposlenika.

Za zaposlenike koji nisu članovi uprave ili višeg rukovodstva, te za zaposlenike koji nisu uključeni u kontrolne funkcije iznos varijabilnog dijela ne može preći iznos fiksnog dijela ukupnih naknada.

d) informacije o kriterijima uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, opcije ili varijabilne komponente naknada

Varijabilna komponenta primanja ima motivirajući učinak na zaposlenike, te trajno povećava odgovornost na dugoročnoj osnovi. Ovisno o područjima i kategorijama zaposlenika, ocjenjuju se performanse konkretnog zaposlenika i organizacionog dijela zasnovane na specifičnim ciljevima, kao i ukupni poslovni uspjeh Banke, shodno uzimajući u obzir kapital, likvidnost i procjenu rizika. Održivi, usklađeni sa rizicima kao i kriteriji kojima se izbjegava sukob interesa su temelj određivanja i konfiguracije modela varijabilnog nagrađivanja.

Kriteriji za određivanje i isplatu varijabilnih primanja povezani su sa stepenom ostvarivanja unaprijed zadanih godišnjih ciljeva povezanih s odgovarajućom radnom pozicijom (u skladu sa odredbama Procedure upravljanja radnim učinkom). Varijabilne naknade zavise o ocjeni radnog učinka i kompetencija zaposlenika i poslovne jedinice, odnosno organizacijske cjeline, uzimajući u obzir ocjenu ukupnog učinka Banke. Učinak Banke, organizacijske jedinice i individualni učinak mjeri se kvantitativnim i kvalitativnim ciljevima, uključujući i praćenje održivosti rezultata Banke u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Kvantitativni ciljevi obuhvataju finansijske ciljeve Banke, organizacione jedinice i druge poslovno specifične ciljeve, dok kao kvalitativne ciljeve Banka uzima u obzir matricu kompetencija, odnosno očekivane standarde ponašanja zaposlenika i to za sve kategorije zaposlenika.

Varijabilne naknade isplaćuju se za održivu uspješnost prilagođenu rizicima, kao i uspješnost koja nadmašuje standard očekivan u skladu sa opisom radnog mjesta pojedinačnog zaposlenika i ostvarenjem godišnje karte ciljeva/ sporazuma. Ukoliko su s time povezane transakcije s elementima rizika, u slučaju prekoračenja određenih graničnih vrijednosti rizika, bonus će biti umanjen ili isti neće biti isplaćen u cijelosti ili djelomično.

Varijabilne naknade zaposlenicima se isplaćuju u obliku novčanih naknada dok naknade u obliku dionica, opcija na dionice i učešću u dobiti, nisu u primjeni.

Banka kod isplate naknada ključnim kategorijama zaposlenika (ključnim zaposlenicima), nije u obavezi isplatiti dio naknada u finansijskim instrumentima, kada varijabilni dio naknade na godišnjoj osnovi ne prelazi 100.000 KM. Matična Banka također ne predviđa korištenje finansijskih instrumenata pri isplati varijabilnih naknada.

e) opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi banka

Varijabilne naknade bit će dodijeljene i isplaćene samo u slučaju da je takva isplata održiva u odnosu na finansijsku situaciju Banke i opravdana u odnosu na učinak pojedine organizacione jedinice, odnosno pojedinačnog zaposlenika. U slučaju da isplata nije održiva ili da ne odražava učinak, takva varijabilna nagrada neće biti isplaćena ili će biti zadržana.

Varijabilne naknade smatraju se održivima ako u razdoblju od utvrđivanja tih naknada do njihove konačne isplate ne dođe do narušenog finansijskog stanja, odnosno do ostvarivanja gubitaka Banke. Varijabilne naknade smatraju se opravdanim, ako su zasnovane na uspješnosti Banke, organizacione jedinice ili relevantnog zaposlenika.

U Politici naknada Banka je definisala ograničenja, odnosno uslove kad neće doći do isplate varijabilnih naknada

- Nepostojanje prava: Banka zadržava pravo da preko svojih nadležnih korporativnih organa ograniči isplatu bonusa u cijelosti ili djelomično, bez obzira na ostvarivanje ciljeva, ukoliko je finansijska situacija pogoršana Banke, odnosno smanjen iznos dobiti, ili je negativan u trenutku kada se to pravo stiže (Ex ante usklađivanje rizika).
- Isplata varijabilne naknade je potpuno nedopustiva ako kompanija ostvaruje značajan neto gubitak i/ili se ne može ostvariti ili održati minimalna adekvatnost kapitala. Samo u slučajevima neto gubitaka koji nemaju štetan uticaj na ukupnu ekonomsku situaciju kompanije, varijabilne naknade mogu, izuzetno i nakon temeljitog razmatranja svih okolnosti od strane nadležnih rukovodećih organa kompanije, biti odobrene, ali uobičajeno isključivo umanjene i diferencirane prema kategorijama zaposlenika.
- U slučaju da dođe do značajnog narušavanja uspješnosti ili ostvarivanja gubitka, Banka će ukupne varijabilne naknade značajno smanjiti. Pritom se u obzir uzimaju svi sljedeći oblici smanjenja varijabilnih naknada:
 - a) smanjenje naknada tekuće poslovne godine,
 - b) smanjenje isplata naknada koje su prethodno odobrene, ali koje su odgođene i još uvijek nisu isplaćene (aktiviranjem odredbi o malusu) i
 - c) naknadno smanjenje isplata naknada koje su prethodno zarađene i koje su već isplaćene (aktiviranjem odredbi o povratu naknada – claw back).
- Varijabilne naknade zaposlenika koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija moraju biti povezane s ostvarenjem ciljeva njihovih funkcija, neovisno o uspješnosti poslovnih područja koja kontrolišu.
- Varijabilne naknade svih zaposlenika ne smiju ograničavati sposobnost Banke da održi ili poveća iznos svog kapitala /dokapitalizacija iz dobiti/.
- Banka ne vrši isplatu bilo kakvih diskrecionih bonusa. Bonusi koje Banka isplaćuje su varijabilne naknade na temelju upravljanja radnim učinkom uzevši u obzir dugoročnu uspješnost.
- Minimalni učinak: Za ključne zaposlenike, primjena modela bonusa zavisi od postizanja definisanog iznosa granične vrijednosti koji se temelji na rezultatima dobiti kompanije. Za

zaposlenike koji nemaju značajniji uticaj na profil rizika Banke, može se odrediti ova ili neka druga granična vrijednost koja odražava dobit Banke kao uslov za isplatu bonusa.

- Zaposlenicima čiji radni odnos sa Bankom prestaje zbog povrede radnih obaveza (raskid iz razloga koji leže na strani zaposlenika, otpuštanje; takozvani "otpušteni"), neće biti isplaćena nikakva varijabilna naknada (bilo u obliku isplate na račun ili isplate zadržanog iznosa).
- Zaposlenici čiji radni odnos u Banci prestaje zbog drugih razloga (tzv. "dobronamjerni otkazi") mogu proporcionalno primiti varijabilnu naknadu prema istim principima kao i aktivni zaposlenici u slučaju da radni odnos prestaje tokom poslovne godine.
- Isplata i povrat: Banka zadržava pravo da ne isplati obećane (uključujući i već odgođene) varijabilne naknade, da ograniči isplatu, te da čak traži povrat iznosa isplaćenih u posljednjih 5 godina, ukoliko
 - i. je zaposlenik počinio djelo prevare u vezi sa svojim radnim aktivnostima ili je dao netačne informacije koje imaju ili bi mogle imati direktan ili indirektan uticaj na iznos bonusa
 - ii. je zaposlenik očigledno počinio povredu pravila u vezi sa ovlaštenjima ili internim radnim nalogima koji imaju ili bi mogli imati direktan ili indirektan uticaj na iznos bonusa
 - iii. je radni odnos otkazan zbog povrede radne obaveze
 - iv. postoji ozbiljan nedostatak u pogledu lične pouzdanosti i/ili integriteta zaposlenika

Odluku o utvrđivanju navedenih okolnosti, u smislu neisplate ili ograničenja naknade, kao i u smislu njenog povrata, donosi Uprava, a ukoliko se ona tiče članova Uprave ili kontrolnih funkcija kao i ostalog identificiranog osoblja, odluku donosi Nadzorni odbor.

- Odgađanje isplate: shodno načelu proporcionalnosti, utvrđuje se da su varijabilna naknada isplaćena od strane Banke koja ne prelaze ni 25% od fiksnih godišnjih primanja ili 30.000 eura bruto - nakon razmatranja performansi i finansijske situacije Banke kao i zarade - kvalificirana je kao nebitna s aspekta uticaja na preuzimanje rizika. Bilo koja varijabilna naknada koja ne dostigne tu razinu materijalnosti ne zahtijeva odgađanje.

U skladu sa navedenim ograničenjima Banka postupa kod isplate varijabilnih naknada.

Cjelokupan sistem stimulacija se sastoji od sljedećih varijabilnih komponenti nagrađivanja koje se, u principu, odnosi na jedan od sljedećih glavnih šema:

- 1) Sistem godišnje varijabilne naknade na osnovu godišnje ocjene učinka zaposlenika u individualnim bonus modelima, učesnicima sistema varijabilnog nagrađivanja, a u skladu sa mjerenjem uspješnosti tokom jedne poslovne godine.
- 2) Stimulacije zasnovane na proviziji: sistem kvartalnih stimulacija na osnovu količine i kvaliteta maloprodaje, proizvoda, usluga, transakcija i/ili ovlaštenja. Identifikacija kvartalnih rezultata prodaje u okviru dogovorenih godišnjih ciljeva za zaposlenike sektora za poslovanje sa stanovništvom. Godišnji ciljevi sastoje se od kombinacije kvantitativnih (ciljeva grupe proizvoda) i kvalitativnih ciljeva, te osiguravaju kako kvalitet, tako i mitigaciju rizika.
- 3) Stimulacije za učešće u projektima: sistem stimulacija zasnovanih na posebnim projektima koji imaju veoma značajan uticaj na poslovanje i/ili profil rizičnosti Banke; Iznadprosječni

učinak koji se temelji na temama, zadacima ili alternativnim projektima vezanim uz stepen postignuća određenih ciljeva i zadataka u okviru projekta.

- 4) Nagrade: - sistem stimulacija zasnovanih na nagrađivanje nadprosječnog (visokokvalitetnog) individualnog i timskog rada od strane rukovodilaca. Što olakšava situacijsku reakcijsku odnosno pruža mogućnost za nagradu dobrog učinka koji se nije mogao planirati / predvidjeti, kao i otvorenom učešću zaposlenika u (crossborder saradnja), organizacionih jedinica ili na određenim pozicijama u povezanim licima. Dodjela ove nagrade se temelji na izvršenim poslovima koji su imali uticaj na rast ili poboljšanje poslovanja, a rezultat je prikazan kao slučaj iz kojeg mogu učiti ostali zaposlenici; - Nagrada za izvanredne rezultate, individualne ili timske.

f) ukupne naknade, po području poslovanja

Ukupan iznos naknada po područjima poslovanja je iskazan u bruto iznosu koji je isplaćen u 2019. godini po sljedećim područjima poslovanja:

- Investicije, trezor i upravljanje aktivom i pasivom
- Poslovanje sa klijentima
- Korporativne funkcije
- Organi upravljanja i neovisne kontrolne funkcije

Podaci o naknadama za sve radnike							
	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Neovisne kontrolne funkcije	Investicije, trezor i upravljanje aktivom i pasivom	Poslovanje sa klijentima	Korporativne funkcije	Total
Bruto naknade	30	1.226	2.281	628	9.750	5.350	19.265

* podaci prikazani u hiljadama KM

* iznos za Nadzorni odbor prikazan u neto iznosu

g) zbir svih naknada po kategorijama zaposlenika, te informacije o naknadama podijeljene na Upravu, Nadzorni odbor i ostale zaposlenike banke čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke

Podaci o naknadama za identifikovane radnike							
	Nadzorni Odbor	Uprava Banke	Neovisne kontrolne funkcije	Investicije, trezor i upravljanje aktivom i pasivom	Poslovanje sa klijentima	Korporativne funkcije	Total
Bruto naknade	30	1.226	624	106	706	672	3.364

* podaci prikazani u hiljadama KM

* varijabilna naknada uključena za identifikovane radnike iz 2018. godine

* iznos za Nadzorni odbor prikazan u neto iznosu

Informacije o naknadama podijeljene na Upravu, Nadzorni odbor i ostale zaposlenike čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke (identifikovani radnici) su kako slijedi:

- Nadzorni odbor – članovi Nadzornog odbora imaju pravo samo na fiksnu naknadu
- Uprava Banke – članovi Uprave imaju pravo na fiksnu i varijabilnu naknadu. Iznos varijabilne naknade koju članovi Uprave Banke mogu ostvariti je ograničen na 50 % fiksne naknade. Isplata varijabilne naknade se vrši u skladu sa načelima Politike naknada Banke u godini koja slijedi poslije perioda određivanja visine naknade za individualni učinak na način da se isplaćuje 60% varijabilne naknade, dok se isplata 40% varijabilne naknade odlaže na period od 5 godina. Varijabilna naknada, uključujući i dio čija je isplata odložena, se isplaćuje odnosno dodjeljuje samo ukoliko je to sa aspekta finansijske situacije Banke moguće, te ukoliko je moguće i opravdano sa aspekta razvoja poslovanja Banke, rezultata jednog područja poslovanja i individualnog učinka članova Uprave Banke.
- Identifikovani radnici – ostali zaposlenici čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke imaju pravo na fiksnu i varijabilnu naknadu. U skladu sa načelima Politike naknada varijabilne naknade koje prelaze 25 % fiksnih godišnjih primanja klasificiraju se kao značajne i podliježu principima zadržavanja odnosno odgode dijela isplate isplate.

h) broj zaposlenika čije naknade iznose sto hiljada BAM-ova ili više po finansijskoj godini.

Za ukupno 7 radnika Banke u 2019. godini isplaćene su naknade u bruto iznosu višem od 100.000 BAM.

10. BANKARSKA GRUPA, ODNOS MATIČNOG I PODREĐENIH DRUŠTAVA

Sparkasse Bank dd BiH nije nadređena banka podređenom društvu Sparkasse Leasing dd Sarajevo u skladu sa članom 2. tačka t) Zakona o bankama.

SKRAĆENICE

R.br.	Skraćenica	Značenje
1	AER	Omjer založive imovine
2	ALCO	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
3	BCBS	Bazelski komitet za nadzor banaka
4	ECA	Ekonomska adekvatnost kapitala
5	ERM	Okvir Korporativnog upravljanja rizicima
6	FTP	Mehanizam raspodjele
7	ICAAP	Interni proces procjene adekvatnosti kapitala
8	ICT	IT rizik i rizik telekomunikacijske tehnologije
9	ILAAP	Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti
10	LCR	Koeficijent pokrića likvidnosti
11	LtC	Kreditni ključnici
12	LtD	Omjer kredita i depozita
13	NPL	Nekvalitetni krediti
14	NSFR	Koeficijent neto stabilnog finansiranja
15	RAP	Rizikom korigovana cijena
16	SPA	Analiza perioda opstanka
17	RAS	Izjava o preuzimanju rizika
18	RCC	Kapacitet snošenja rizika
19	RMR	Izveštaj o kreditnom riziku
20	VaR	Vrijednost u riziku
21	WLC	Odbor za praćenje kredita
22	EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
23	CLA	Credit loss allowances - rezerve za kreditne gubitke
24	ECL	Expected credit loss - očekivani kreditni gubitak
25	POCI	Purchased or originated credit-impaired assets
26	CCF	Faktor kreditne konverzije
27	ECAI	Vanjska institucija za procjenu kreditnog rizika
28	ECA	Agencija za kreditiranje izvoza